

Problémy

- mládeže
- manželství
- rodiny

Slovo Boží
k otázkám před manželstvím,
v manželství
a k zásadám křesťanské rodiny

Jakob Graf

Přeloženo z německého originálu Probleme der Jugend – Ehe – Familie,
vydaného nakladatelstvím Beröa – Verlag Zürich
2. vydání - 1978

ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO
www.sirenipismasvateho.cz
2019

Obsah

Z PŘEDMLUVY K PŮVODNÍMU VYDÁNÍ	9
ÚVOD	11
1. KAPITOLA - MRAVNÍ PROBLÉMY DORŮSTAJÍCÍ MLÁDEŽE.....	13
Je touha k druhému pohlaví hřích?	13
Co děláme z naší touhy po druhém pohlaví?	14
Jak to může být uskutečněno?	14
Jak budu osvobozen od takových zlých závislostí?	16
Ne něco napůl.....	17
Zdrženlivost skrze útek	17
2. KAPITOLA - SVOBODNÝ STAV	19
3. KAPITOLA - VOLBA PARTNERA.....	21
Zásady.....	21
Žádné nerovné jho	21
Toliko v Pánu	22
Cti otce svého i matku svou (2. Mojžíšova 20,12)	22
Láska	23
Modlitba o společníci v životě	24
Doba	24
Místo setkání	25
Rozhodnost.....	25
Jemu odpovídající	25
NEBEZPEČÍ PŘI VOLBĚ PARTNERA	25
Přátelství mezi oběma pohlavími	25
Mladým mužům patří tato napomenutí.....	26
Mladým dcerám by mohla jako příklad sloužit Rut.....	26
Čistí do manželství.....	27
Nečisté pohnutky k uzavření manželství	28
Bdělost, ostražitost.....	29
Důsledky	29
4. KAPITOLA - ZASNOUBENÍ.....	30

5. KAPITOLA - MANŽELSKÝ STAV	31
JAK JEJ VIDÍ BŮH	31
Svaté Boží zřízení	31
Manželský stav, zvláštní Boží péče	31
Co Bůh spojil (Matouš 19,6)	31
Bůh ustanovil monogamní manželství (jednoho muže a jedné ženy)	32
Manželství je zodpovědné životní společenství	32
Manželský svazek je pevné, nerozlučné životní společenství	32
Manželský stav je jednota	33
Srovnání manželství s „Kristem a Církví“	33
Předpokladem k manželství je oddělení se od rodičů (1. Mojžíšova 2,24).....	33
Manželství, svazek pro tuto zem	34
CO ČLOVĚK UČINIL Z MANŽELSKÉHO STAVU, JAK JEJ CHTĚL BŮH	34
Homosexualita	34
Smilstvo	35
Konkubinát (divoké manželství)	36
Mimomanželský styk, cizoložství.....	37
Rozvod a odloučení	38
Zákaz manželství.....	39
6. KAPITOLA - MANŽELÉ	41
POSTAVENÍ MUŽE.....	41
Božské pořadí	41
Přednostní postavení jako hlava ženy je spojeno se zodpovědností vůči jeho rodině	42
Osobní věrnost hlavy rodiny je k požehnání členů jeho rodiny	42
Muž nese mravní spoluodpovědnost za chybné kroky své manželky	42
ÚKOLY MUŽE.....	43
Milovat svou manželku.....	43
Žít ji.....	43
Pečuje o ni	44
Ohleduplnost	44
Modlitby	44
MANŽELKA PODLE BOŽÍCH MYŠLENEK.....	44
POLE PŮSOBNOSTI MANŽELKY	45

Práce manželky a matky v zaměstnání.....	45
Zahálka a upovídanost.....	46
POSTAVENÍ A ÚKOLY MANŽELKY	46
Milovat svého muže	46
Být pomocí svému muži (1. Mojžíšova 2,18).....	46
Poddanost nebo rovnoprávnost.....	46
Bát se muže (Efezským 5,33)	48
VLIV MANŽELKY NA MANŽELA.....	48
Dobrý a úspěšný vliv.....	48
Dobrý, avšak neúspěšný vliv.....	48
Špatný vliv	48
Špatný, neúspěšný vliv	49
ZVLÁŠTNÍ ZASLÍBENÍ.....	49
MANŽELÉ	50
Jak je vidí Bůh	50
Být jedno tělo	50
Zdrženlivost	50
Je plánování rodiny biblické?	51
Spory manželů	53
Závěrečná poznámka.....	54

7. KAPITOLA - RODIČE A DĚTI 55

RODIČE	55
Děti, Boží dar	55
Rodiče a jejich jednotnost při výchově.....	57
Rodiče jako následovníhodný příklad pro děti	57
Obecné zásady pro výchovu.....	58
Cíle výchovy	58
Duchovní pomoc rodičů	59
Modlitby rodičů za jejich děti.....	62
Mají děti navštěvovat shromáždění věřících?	63
1. Děti a nemluvnata	63
2. Malé děti	63
3. Děti	64
4. Ti, kteří mohli rozumět	64
5. Synové a dcery, kteří měli poznání a rozumnost.....	64
Svět a děti	65

OTCOVÉ	65
Jak je vidí Bůh	65
Varování	65
Pozitivní výchovné rady v Efezským 6,4	66
Převrácená výchova.....	67
Požehnání a zlořečení otců.....	67
Ty a tvůj dům	69
Generační problém z pohledu otců.....	71
MATKY.....	72
Jak je vidí Bůh	72
Výchova dítěte prostřednictvím matky	72
Bezpečí u matky	73
Vliv matky	73
DĚTI	74
Jak je vidí Bůh	74
Boží úsilí o děti.....	74
Děti a cesty Boží vlády	75
Napomenutí dětem	75
Chování dětí při výchově	76
Jak reaguje dítě na výchovu?	76
Ohled na rodiče	77
Trestuhodné postoje vůči rodičům	78
Generační problém z pohledu dorůstající mládeže	79
Slovo na závěr.....	79

Z předmluvy k původnímu vydání

V úvahách, které máme před sebou, jsem se snažil ukázat biblické zásady ohledně problémů a otázek dorůstající mládeže, manželů, rodičů a dětí. Kromě toho jsem se pokusil vysvětlit je kladnými a zápornými příklady z Písma svatého. Přitom byl biblickým výrokům vědomě poskytnut široký prostor, což knížce vtisklo nezvyklý ráz.

Kéž by Pán dal, aby mnoho čtenářů našlo pomoc před nimi ležícího spisku v Božím slově odpověď na otázky, týkající se jejich života.

Zürich v červenci 1977

J. Graf

Poznámka k překladu do češtiny: verše jsou citovány podle Bible kralické; někdy jsou pro lepší porozumění souvislosti textu přeloženy nebo částečně přeloženy podle elberfeldského překladu. V takovém případě je to v závorce uvedeno poznámkou (-přel.). V některých verších bylo také přihlédnuto k Českému studijnímu překladu Bible, © Nakladatelství KMS 2009.

* * *

Úvod

Tato kniha se obrací především na mladé lidi, kteří si přejí žít tak, jak k tomu dává návod Boží slovo. Bez víry to je nemožné. Základem k takovému životu z víry je výkupné dílo Pána Ježíše na kříži.

Boží směrnice ovšem platí pro všechny lidi, ať jsou věřící nebo nevěřící. Poslušnost Božího slova vede stále k požehnání.

Tato knížka ale nesleduje mravní nebo sociální polepšení světa, což Bůh nemá v úmyslu. Protože se mnohdy a dokonce i uprostřed Božího lidu omlouvají, trpí nebo dokonce schvalují věci, které On ve Svém Slově označuje jako hříchy, nesmíme mlčet, abychom od nich čtenáře zdrželi. Nevážení si biblických zásad nebo pohrdání jimi má za následek těžké, částečně nevyléčitelné důsledky. Nikdo nemůže zdolat tyto problémy vlastní silou. Jediným zdrojem pomoci je Kristus. Můžeme-li s apoštolem Pavlem dosvědčit, že život je pro nás Kristus a že Kristus v nás žije (Filipenským 1,21; Galatským 2,20), přejeme si a jsme schopni zkoumat to, „*co by se dobře líbilo Pánu*“ a „*chodit jakožto synové světla*“ (Efezským 5,8-10).

Samozřejmě zdaleka nemohou být zodpovězeny všechny otázky. Také se nedá zabránit tomu, aby nebylo pojednáno o různých problémech, které byly vyvolány hříchem. Kdyby věřící žili tak, jak to odpovídá jejich vysokému postavení v Kristu, nemuseli bychom se zmiňovat o těchto temných a hříšných věcech. Nechtěli bychom to však činit způsobem, který je dnes žel častý, kdy si lidé myslí, že o tom mohou mluvit a psát naprosto otevřeně a bez zábran; nýbrž v Boží bázni, „*jakož sluší na svaté*“ (Efez. 5,3).

Kéž by tento spisek pomohl k tomu, abychom lépe rozuměli Božím směrnicím a abychom je lépe uskutečňovali.

„Milost Boží se všechněmi milujícími Pána našeho Ježíše Krista v neporušitelnosti!“ (Efezským 6,24)

* * *

1. kapitola

MRAVNÍ PROBLÉMY DORŮSTAJÍCÍ MLÁDEŽE

Chceme-li poznat pravdu o něčem, učiníme dobře, vrátíme-li se k počátkům. Pán Ježíš v Matouši 19,4 jednal právě tak.

První Boží výrok o takových problémech nalezneme v 1. Mojžíšově 1,27.28:

„I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, ... muže a ženu stvořil je. A požehnal jim Bůh, a řekl jim Bůh: Plodte se a rozmnožujte se, a naplňte zemi.“

Bůh stvořil obě pohlaví lidí a stvořil je s pohlavními orgány, které mají vykonávat zvláštní funkce. Muž a žena byli uschopněni k tomu, aby rozmnožovali lidský život. V protikladu k živým stvořením z říše rostlinné a živočišné obdrželi Adamovi potomci nesmrtelnou duši. Tato skutečnost dává otázce rozmnožování lidí zvláštní váhu a zodpovědnost.

Již před pádem do hříchu vložil Bůh do lidí pohlavní pud, takže při normálních schopnostech se každý muž a každá žena zajímá o druhé pohlaví a má po něm touhu. To může být u někoho silnější než u jiného.

Je touha k druhému pohlaví hřích?

I o tom je zmínka v Božím slově, jak u ženy, tak u muže. Evě Bůh řekl: *„Po tvém muži bude žádost tvá.“* (1. Mojžíšova 3,16)*

Nevěsta v Písni písní řekla o svém milém: *„Ke mně (přel.: po mně) jest žádost jeho“* (kapitola 7, verš 10). Tato touha je tedy přirozená a normální. Nikde není označena jako hříšná. Všimněme si však dobře, že nevěsta v Písni písní **se nezabývala svou touhou, ale touhou svého ženicha**. Její osobní pocity jsou popsány v kapitole 5,6. To nás vede k další otázce:

* Zde se jedná ne tak o pohlavní touhu, nýbrž o vzhlednutí k jejímu muži z jejího Bohem nařízeného postavení, následku hříchu, protože jedla ze zakázaného ovoce, aniž by se předem obrátila na Adama.

Co děláme z naší touhy po druhém pohlaví?

Je-li jí naplněna celá naše mysl, jsme v nebezpečí, že se vystavíme tělesným pokušením.

„Ale jeden každý pokoušen bývá, od svých vlastních žádostí jsa zachvacován a oklamáván. Potom žádost když počne, porodí hřích, hřích pak vykonaný zplozuje smrt“ (Ep. Jakuba 1,14-15).

Zde je zmíněna žádost jako příčina hříchu skutkem. Naše zkažená přirozenost, nazvaná „hřích“, působí všelikou žádost (Řím. 7,8); po žádosti následuje hřích (skutek). Tato žádost je nazvána v 1. Ep. Jana 2,16 „žádost těla“, bezuzdné, nevázané pudy naší lidské přirozenosti. Proto Pán Ježíš říká: „To, co pochází z člověka, to poškvřňuje člověka. Nebo z vnitřku z srdce lidského zlá myšlení pocházejí, cizoložstva, smilstva...“ a jiné hříchy skutkem (Marek 7,20-23).

Zvenčí působí na naše city, myšlenky a pocity mnoho věcí, které vyvolávají žádost. Proto apoštol varuje své dítě Timotea i před žádostmi, pocházejícími z nitra: „Mládenčích pak žádostí utíkej.“ (2. Timoteovi 2,22) Vedle této negativní výzvy povzbuzuje Pavel svého spolupracovníka Timotea pozitivním způsobem: „Sebe samého ostříhej v čistotě.“ (1. Timoteovi 5,22) „Buď příkladem ... v čistotě“ (1. Timoteovi 4,12). „Mladic napomínej jako sester, ve vši čistotě“ (1. Timoteovi 5,2). Tato osobní napomenutí se týkají jeho chování vůči druhému pohlaví.

Jak to může být uskutečněno?

Žalmista kladl podobnou otázku: „Jakým způsobem očistí mládenec stezku svou?“ Odpověď zní: „Takovým, aby se choval (tzn., aby byl bdělý, na stráž) podle slova tvého“ (Žalm 119,9). Protože vlastní snahy nic neprospějí, je nezbytná žalmistova modlitba: „Obdař silou svou služebníka svého“ (Žalm 86,16). Tato **bdělost** podle Božího slova je nezbytná pro obě pohlaví. Žel, chyběla v následujících případech:

1. Dina, Jákobova dcera, vyšla, aby se podívala na dcery té země, což bylo zdánlivě nevinné spojení se světem. Ale potkala tam mladého muže Sichema a bylo to neblahé setkání, které pro ni bylo osudné. Nedostatek bdělosti měl hořké následky (1. Mojžíšova 34,1-2).

2. Samson, byl právě tak málo bdělý, když šel do Tamnata. Uzřel tam ženu ze dcer filistinských (Soudců 14,1). Jeho oči těkaly po světě, který byl Bohu nepřátelský, namísto aby se zdržoval při Božím lidu.

Bdlost chrání před hříchem. Mnohé věci mohou člověka zlákat a svést, ale „*Bázeň Hospodinova jest: v nenávisti míti zlé*“ (Příslaví 8,13).

„*Nepečujte o tělo podle žádostí jeho*“ (Římanům 13,14). Čím sytí mladý muž své myšlenky a city? Mnohá dcera si není vědoma, že svým chováním a svým oblékáním vzbuzuje žádost mladých mužů, takže se dostávají do nebezpečí, že padnou. Tímto způsobem se stává spoluvinnou. V hříchu s Betsabé se David činí plně zodpovědným za svůj čin. Ale Bible se zmiňuje také o neopatrném chování Betsabé, které vzbudilo Davidovu žádost (2. Samuelova 11,2). Vyplňuje-li naše srdce osoba Pána Ježíše a Jeho Slovo, nalezneme sílu odmítnout a odsoudit nečisté myšlenky a city. Ale zanedbáváním Slova Božího a modlitby vzniká duchovní bezmocnost, určitá prázdnota, která je vyplněna nečistými myšlenkami nebo věcmi, které vidíme a slyšíme. Nakonec je potřeba jen velmi málo, abychom byli svedeni k sebeukájení sexuální touhy. To, co Bůh stvořil pro manželství, slouží pak sobectví.

Sebeposkvřňování je v souvislosti se zkaženým jednáním Onana (1. Mojž. 38,9) omylem nazýváno onanie. Onanovo chování však s tím v zásadě nemá nic společného, nýbrž bylo to ochranné opatření a bylo v rozporu se švagrovskou povinností, která tehdy platila. Proto ho stihl těžký Boží trest.

Často bývá hřích sebeukájení označován za něco nevinného nebo naopak přirovnáván ke smilstvu. Zdá se, že ani jedno z těchto posouzení neodpovídá Božím myšlenkám.

Stvořitel vložil do lidí přirozený pohlavní pud. Ten není hříchem, hříchem však je jeho zneužití sebeukájením.

Bible je zdrženlivá k tomuto a k jiným tématům. O takových skutcích temnosti říká: „*Nebo což se tajně děje od nich, hanebné jest o tom i mluvit*“ (Efezským 5,12). Tato zdrženlivost nás zavazuje.

Téměř všichni mladíci mají těžkosti s tímto problémem a jsou často sklíčení a nešťastní. I dcery tím mohou trpět. Často nezůstane jen u jednoho zneužití. Po opakování této věci se zdá, že mizí naděje na oprostění se od ní. Snahy ve vlastní síle končí neúspěchem. Pokus postupně zlepšit svou zkaženou přirozenost ztroskotává, a Bůh se nespokojí s pouhým „záplatováním“.

Jak budu osvobozen od takových zlých závislostí?

1. Skrze Syna Božího: „Protož jestliže vás Syn vysvobodí, opravdu (kral: právě) **svobodní budete**“ (Jan 8,36).
2. Skrze vyznání hříchů: „Jestliže pak budeme vyznávati hříchy své, věrný jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy, a očistil nás od všeliké nepravosti“ (1. Ep. Jana 1,9; Přísloví 28,13).

Odpuštění ale ještě není osvobození od závislosti. Toto nalezneme teprve:

3. Skrze odložení našeho starého člověka. Co se toho týká, chtěl bych to ještě blíže vysvětlit. Každý, kdo činí pokání a srdcem uvěří v Pána Ježíše, obdrží odpuštění hříchů a věčný život. Je narozen z Boha a je účasten Boží přirozenosti (Skutky apoštolů 10,43; Jan 10,28; 1. Jana 5,1; 2. Petra 1,4). Věřící byl na základě díla Pána Ježíše na kříži uveden do tohoto slavného postavení.

Brzy však zjistí, že ještě hřeší. A přece Boží slovo výslovně říká: „Každý, kdož se narodil z Boha, hříchu nečiní“ (1. Ep. Jana 3,9). Tu možná v jeho srdci vystávají pochybnosti o pravosti jeho obrácení.

Bůh daroval věřícímu nový, božský život. Tento život z Boha nemůže hřešit, ale stará, zkažená přirozenost, která může jediné hřešit, zůstává ve věřícím, pokud žije na této zemi. Proto tedy je oprávněná otázka: Jak od toho mohu být osvobozen? Odpověď zní: Na jedné straně skrze odložení, vyslečení a držení starého člověka ve smrti a na druhé straně tím, že **žiji Bohu**, tzn., že vedu život zasvěcený Jemu (Římanům 6,11).

„S Kristem **ukřižován jsem**“ (Galatským 2,20) a „víme, že starý člověk nás s ním spolu **ukřižován jest**, aby bylo umrtveno tělo hřícha“ (Římanům 6,6). Na kříži byl na Pánu Ježíši vykonán Boží spravedlivý soudní ortel nejen nad našimi skutečnými hříchy, nýbrž i nad naším starým zkaženým člověkem.

„Neboť kteří jsou Kristovi, ti své tělo **ukřižovali** s vášněmi a s žádostmi“ (Galatským 5,24).

„Že vám náleží složit (vy jste odložili – přel.) ono první obcování podle toho starého člověka, rušícího se, podle žádostí oklamávajících“ (Efezským 4,22).

„... Když jste **svlékli** s sebe starého člověka se skutky jeho“ (Kolossenským 3,9).

Všimněme si, že v těchto místech Bible je řeč o dokončené, dokonané skutečnosti, a ne o lidských úsilích: Já jsem ukřižován – náš starý člověk byl ukřižován spolu s Ním, – oni ukřižovali své tělo – vy jste odložili toho starého člověka – svlékli jste starého člověka.

S velkou vděčností vůči Bohu se **víra** chápe – ne snad jednou provždy, nýbrž **neustále** – skutečnosti, že **naše** stará přirozenost nalezla svůj konec na kříži.

4. „*Proto mrtvěte údy své zemské, smilstvo, nečistotu, chlipnost...*“ (nedostatkem potravy je nechte zahynout) – (Kol. 3,5). Této zodpovědnosti můžeme odpovídat v síle Ducha Svatého. „*Pakli byste Duchem skutky těla mrtvili, živi budete*“ (Římanům 8,13; Galatským 5,16).
5. Skrze oblečení nového člověka. Oblékli jste „*toho nového člověka, podle Boha stvořeného, v spravedlnosti a v svatosti pravdy*“ (Efezským 4,24). „*Oblékli jste toho nového člověka, obnovujícího se k známosti, podle obrazu toho, který jej stvořil*“ (Kolossenským 3,10). I zde se opět jedná o dokonanou skutečnost, kterou si víra smí **trvale** přivlastňovat.

Kolik máme důvodů přinášet našemu milovanému Pánu Ježíši chválu a velebení také za tyto výsledky Jeho smrti na kříži.

Ne něco napůl

„*Protož jestliže ruka tvá aneb noha tvá pohoršuje tě, utni ji a vrz od sebe... A pakli oko tvé pohoršuje tebe, vylup je a vrz od sebe*“ (Matouš 18,8-9).

Řešením není zmrzačení našich nepostradatelných údů, ale držení starého člověka ve smrti. To, co by mohlo být podnětem ke svedení k hříchu, to vylup, utni a vrz od sebe! Nedělejte nic polovičatého, buďte poslušní Pána!

Tato poslušnost vůči Němu by neměla být těžká při pohledu na lásku Boha a lásku Pána Ježíše, který nás zastupoval na kříži, kde strpěl trest, který jsme si zasluhovali my. Naproti tomu každé svévolné úsilí starého člověka vede jen k neúspěchu.

Zdrženlivost skrze útěk

Tělesné žádosti bojují proti duši, a my se máme od nich zdržovat (1. Petra 2,11). To se týká zneužití našeho těla. Pokušení často přicházejí úplně znenadání. Ne vždy jsme připraveni na obranu. Jsme vyzváni „utéci“, neboť sebeovládání není z nás. Zdrženlivost je v Galatským 5,22 jmenována jako de-

váté a poslední ovoce Ducha. „**Duchem chodte**, a žádosti těla nevykonáte“ (Galatským 5,16). To je výsledek života řízeného Duchem Svatým. U Pána Ježíše je odpuštění, obnovení, osvobození a síla k vítězství. Jemu buď za to dík!

* * *

2. kapitola

SVOBODNÝ STAV

Neženatí a nevdané pociťují často svůj stav jako určitou prázdnotu a újmu. Příčinou toho je někdy srovnávání se s ženatými a vdanými. Ale každý, i neženatý a nevdaná, **má** svůj vlastní dar milosti od Boha (1. Korintským 7,7).

V Matouši 19,12 jsou svobodní lidé rozděleni do 3 skupin:

1. Nejprve jsou to takoví, kteří se od přirozenosti nepovažují pro nějakou vadu atd. za schopné vstoupit do manželství. Jsou v podobné situaci jako kněz, který byl nějak zmrzačený. Takový nesměl přistoupit, aby přinesl oběť, chléb svého Boha. Nesměl také přistupovat k oponě ve stánku úmluvy ani k oltáři, aby neznesevětil svaté věci. Ale chléb svého Boha věcí svatosvatých a svatých mohl jíst (3. Mojžíšova 21,17-23). Zřeknutí se služby v Božím domě bylo pro toho postiženého určitě těžkým břemenem. Ale v požívání Božího pokrmu, podílu kněží na obětních darech, nepřišel nikterak zkrátka.

Také dnes Boží milost může pomoci těm, kteří jsou od přirozenosti postižení, přenést se přes jejich těžkosti.

2. Ti, kteří jsou učiněni od lidí, jsou takoví, kteří se dnes **musejí zříci** manželského stavu kvůli lidským předpisům. To, co je u eunucha vykonáno tělesně, děje se zde prostřednictvím nebiblických náboženských předpisů (zákaz sňatku).
3. Třetí skupina zahrnuje takové, kteří se manželství zříkají dobrovolně, nikoliv na základě nebiblického zákazu sňatku, ale kvůli Pánu a Jeho království. Nejedná se o nějaké sebezmrzačení, ale o rozhodnutí srdce sloužit Pánu.

„Nebo kdo ženy nemá, pečuje o to, což jest Páně, kterak by se líbil Pánu.“

„Nevdaná pečuje o to, což jest Páně, aby byla svatá i tělem i duchem“ (1. Korintským 7,32.34).

Z těchto veršů zřetelně vyplývá, že věci Pána mohou vyplňovat život ve svobodném stavu. Přitom je dosaženo dvou účinků: pro neženaté muže je Pán středem jejich života a jejich přáním je líbit se Jemu v chození a v skutcích. Výmluvným příkladem toho je život apoštola Pavla a mnohých bohabojných bratří.

Pro svobodné dcery je to přání, aby byly svaté tělem i duchem, aby žily a sloužily svému Pánu odděleně od všeho zlého, aniž by od nich byla požadována starost o vlastní rodinu.

1. Korinským 7,37 jmenuje 3 předpoklady života zasvěceného Bohu tímto způsobem:

1. být pevně ustaven v srdci,
2. mít v moci svou vlastní vůli,
3. s rozhodnutím srdce zachovávat svůj svobodný stav.

Kdo svůj stav přijímá z ruky Páně jako dar milosti, obdrží od Něho naplněný život. Přání srdce některé věřící dcery zůstane nesplněné, což bývá příčinou skrytých zkoušek. Pán daruje Své požehnání v plném rozsahu těm, kteří se naučili říkat k Božím cestám: „ano“.

* * *

3. kapitola

VOLBA PARTNERA

1. Mojžíšova 24,1-27.50-60[†]

Zásady

*„Spolehlivého muže kdo nalezne?“ (Příslaví 20,6 – přel.)
„Ženu statečnou kdo nalezne?“ (Příslaví 31,10)*

Takové otázky mohou vyvstat v srdci vážného mladého muže nebo bohabojné mladé dcery. Kdo na ně může dát správnou odpověď? Na pomoc jim přispěje Boží slovo.

„Cesta muže při panně“ je podivuhodná a rozmanitá, jako cesta orlice v povětří a cesta lodi uprostřed moře (Příslaví 30,18-19).

Ačkoli neexistuje nějaká šablona, přesto však Písmo obsahuje naprosto jasné a srozumitelné směrnice.

Volba bývá většinou učiněna v mládí, nikoliv ve zralém věku. Chybějící životní zkušenosti bývají nahrazeny radou moudrých rodičů nebo někoho, kdo je zastupuje. Zásady jsou tyto:

Žádné nerovné jho

Podle 2. Korintským 6,14 je tím míněno mimo jiné také manželství mezi věřícími a nevěřícími.

Abrahamovou starostí bylo nedávat svému synovi žádnou kananejskou ženu – žádnou modlářku. Pro nás to dnes znamená: žádné manželské spojení s dítětem světa, „*mezi nimiž já bydlím*“ (1. Mojžíšova 24,3). Bůh varoval již Izraelity před takovým spojením: „*Budou vám osídlem a úrazem a bičem na bocích vašich, a trním v očích vašich*“ (Jozue 23,13).

[†] Viz pojednání Williho Zuttera „Ucházení se o nevěstu“ („Die Werbung der Braut“; Beröa Verlag).

Jak mnoho je slz, které dnes svědčí o hořkých následcích nedbání jasného Božího slova. Neposlušný si nemůže činit nároky na nějaké zaslíbení.

K ospravedlnění takového nesvatého jednání bývá občas uváděno místo z Bible z 1. Korintským 7,12-17. Toto místo se však týká pouze takového případu, kdy jeden z manželů uvěřil po uzavření manželství. Žádné takovéto tvrzení o dodatečném obrácení nenachází opodstatnění v Božím slově. Ostatně obrácení v souvislosti se zasnoubením nebo sňatkem budí velmi často pochybnosti. V takovém případě by se rozhodně mělo delší čas před spojením počkat, aby se mohlo zjistit, zda se toto obrácení prokázalo jako pravé.

Toliko v Pánu

Tento předpoklad, řečený vdovám, platí všem věřícím (1. Korintským 7,39). Manželské spojení v Pánu jde dále než jen k manželství mezi věřícími. Znamená to, že oba mají před Pánem přesvědčení, že byli Jím určeni jeden pro druhého, a chtějí být poddáni svému Pánu. Jak mohou být v manželství společně řešeny velké úkoly, když každý z partnerů chce sloužit Bohu na jiné cestě?

Cti otce svého i matku svou (2. Mojžíšova 20,12)

Tato výzva z Mojžíšova zákona je v Novém zákoně uvedena šestkrát a tedy nikterak nepozbyla svého oprávnění. Je tedy proti Písmu, když synové nebo dcery konají toto závažné rozhodnutí volby partnera bez předcházející rady rodičů nebo dokonce za jejich zády. Boží slovo zásadně nezná žádné výjimky.

1. Rut Moábská opustila svého otce, svou matku a svou modlářskou zemi, aby hledala útočiště u živého Boha. Radu své tchyně (na místě jejích pohanských rodičů) uznala a ocenila slovy: „*Cokoli mi rozkážeš, učiním*“ (Rut 3,5). Následkem toho nikdy nemusela litovat svého spojení s Bózem.
2. Samson, žel, nedbal na moudrou radu svých bohabojných rodičů, aby si vzal ženu z Božího lidu. A tak říká: „*Tuto vezměte mi, neboť se mi líbí*“ (Soudců 14,3). Toto Samsonovo rozhodnutí, které bylo proti Písmu, mělo za následek vážné cesty Boží kázně a výchovy. Tento příklad nechť nám slouží jako varování. Namísto toho, aby měl oči osvícené Božím přikázáním (Žalm 19,9), svou neposlušností je ztratil (Soudců 16,21). Někdo

by mohl namítnout: Jeho rodiče nevěděli, že to bylo od Boha (Soudců 14,1-4). Mýlili se jeho rodiče? V Samsonově případě jeho rozhodnutí v žádném případě neodpovídalo Boží vůli. Bůh trpěl jeho touhu, ale seslal na jeho duši „hubenost“ a použil jeho nevěrnosti v naplnění Svých božských plánů, jak se to někdy stává k naší výchově. Bůh **nikdy nechce**, abychom jednali proti Jeho Slovu (Žalm 106,15).

Láska

Není láska předpokladem pro šťastné manželství? Mnozí dávají tuto podmínku na první místo. Bůh vložil do lidí přirozenou náklonnost mezi ženichem a nevěstou, mezi mužem a ženou, mezi rodiči a dětmi. Tyto city jsou jedním ze spojovacích článků mezi dvěma lidmi, kteří jsou spolu navzájem úzce spojeni.

Ale už v pohanství tato přirozená láska odumírala nebo se neposlušností člověka dostala pod vládu a zákon hříchu a smrti. Křesťanství bez Krista doby konce má stejné znaky (Římanům 1,31; 2. Timoteovi 3,3).

Tělesná láska se často ukazuje pouze jako požadující, egoistická, **beroucí** láska. Hledá vlastní uspokojení, aniž by se starala o Boží vůli. Vážnými příklady takové lásky jsou Samson v Soudců 14,3.16; 16,4.15 a Amnon a Támar v 2. Samuelově 13. Taková láska vůbec není spolehlivým základem pro šťastné manželství, protože pomine, jakmile již v „milované“ osobě nenalézá to, co hledala.

Naproti tomu láska způsobená Bohem je **dávající**, ba ještě víc, **obětující se** láska. Nehledá své věci (1. Korintským 13,5). Své měřítko má v Kristu, který miloval církev, a vydal sebe samého za ni (Efezským 5,25). Jeho láska a Jeho poslušnost byly pohnutkou, že vydal sebe samého za ni, jako člověk opustí svého otce a svou matku, aby se připojil ke své manželce.

Svaté náklonnosti mladého bratra k věřící dívce patří k předpokladům takového ucházení se o nevěstu, jak to chce Bůh. Podle vzoru Krista a Církve se muž bude aktivně ucházet o dívku. Pasívní chování muže nebo dokonce ucházení se mladého děvčete o mladého muže nejsou podle Božích myšlenek.

Pravá láska však nikdy nejedná v protikladu k Boží vůli. Ona také nečiní slepým. Je tedy potřeba se mnoho duchovně zkoušet, abychom poznali, zda

podnětem je duchovní nebo pouze přirozená anebo dokonce jen tělesná láska.

Modlitba o společníci v životě

Krásný příklad nám podává Abrahamův služebník. On neprosil pro Izáka o půvabnou nebo bohatou dívku, nýbrž o dceru, která byla ochotná posloužit cizinci a postarat se také o dobro unavených zvířat. Když Bůh jeho modlitbu hned vyslyšel, tu tento služebník nejdřív v údivu a mlčky přihlížel. Hluboce dojat Boží odpovědí, nepromluvil ani slovo k dívce, nýbrž naplněn vděčností rozmlouval se svým Bohem (1. Mojžíšova 24,12.21.27). Tímto způsobem mohl služebník přijmout z ruky Pána nevěstu, vyvolenou Bohem, a dovést ji Izákovi.

Doba

Pořadí verše v Matouši 19,5, uvedeného z 1. Mojžíšovy 2,24, je jasné.

„Opuštění otce a matky“ poukazuje na **samostatnost v životě spojenou se zodpovědností**. Pak následuje: „*a připojí se k manželce své*“ – je to veřejné spojení, uzavřené před Bohem a lidmi. V našem nynějším společenském řádu je uskutečněno sňatkem na občanském úřadě.

Teprve potom a ne předtím „*budou ti dva jedno tělo*“.

Dalším předpokladem je to, že po dostatečném vzdělání nebo učební době vykonávání povolání umožní muži živit rodinu. „*Nastroj vně dílo své, a sprav je sobě na poli; potom také vystavíš dům svůj*“ (Příslaví 24,27).

Také pro dcery se otázka času manželství může stát zkouškou pro srdce. Pět dcer Salfadových je třikrát jmenováno v pořadí, jak se narodily (4. Mojžíšova 26,33; 27,1; Jozue 17,3). Ze 4. Mojžíšovy 36,11 je patrné, že pátá a nejmladší dcera Tera se provdala jako druhá, zatímco druhá nejstarší Noa byla zdánlivě předběhnuta a do manželství vstoupila jako poslední.

Boží čas se vždycky nekryje s našimi přáními. Po svém sňatku a po vejítí do země Kanán je Noa uvedena opět na svém druhém místě (Jozue 17,3). O nějakém odstrčení nebylo ani řeči. „*V rukou tvých jsou časové moji*“ (Žalm 31,16).

Salfadovy dcery jsou pro nás povzbuzujícím příkladem i v jiném ohledu. Měly stejnou těžkost jako některé věřící dívky dnes, když zjišťují, že v jejich okolí je příliš málo rozhodných mladých bratrů.

Salfadovy dcery by bývaly mohly Mojžíše prosit o životního společníka, avšak ony v první řadě milovaly a požadovaly svůj rodinný dědický podíl (obraz našich duchovních požehnání), a Bůh splnil obě přání.

Místo setkání

Abrahamův služebník potkal Rebeku u studnice vody. Zde vyvěrala voda – obraz Božího slova, použitého Duchem Svatým.

Mladý muž, mladá dívka, kde potkáš svého životního partnera – ve světě bez vody nebo tam, kde Boží slovo osvěžuje srdce?

Rozhodnost

Rebeka si nezahrávala se svým budoucím ženichem. „*Půjdu*,“ řekla rozhodně.

Jemu odpovídající

Bůh chtěl Adamovi učinit pomoc, která by mu odpovídala. Velké rozdíly ve stáří, ve vzdělání, ve společenském stavu, v řeči, rase atd. mohou být později pro manželství zátěží, nejsou však proti Písmu.

„Kdo našel manželku, našel věc dobrou, a navázil lásky od Hospodina“ (Příslaví 18,22).

Nebezpečí při volbě partnera

Boží slovo nedává pouze směrnice, ale také upozorňuje na nebezpečí.

Přátelství mezi oběma pohlavími

„Známosti“ a přátelství mezi opačnými pohlavími bezděčně vzbuzují náklonnost a neodvratně vedou dříve nebo později k lásce. Kdo to popírá, oklamává sám sebe. Tímto způsobem si lehkomyšlně zahrává se svatými věcmi. Zlé následky jako zklamaná láska aj. jsou dostatečně známé.

Z tohoto důvodu je nezbytná oboustranná zdrženlivost – nikoliv izolace.

Mladým mužům patří tato napomenutí

1. Nedívat se na žádnou vdanou ženu s žádostí těla, s touhou, protože v tom případě by s ní již zcizoložil ve svém srdci (Matouš 5,28). Toto napomenutí je určeno též manželům. Neženatí mají rovněž bdít nad svými zraky.
2. Bóz přikázal svým služebníkům, aby se Rut nedotýkali, aby jí nijak neubližovali a aby ji nepeskovali (Rut 2,9.15.16).
3. Nedotýkat se ženy. Nedovolené vztahy nezůstanou bez trestu (Příslaví 6,29).
4. Již dříve jsme viděli, že Timoteus měl napomínat mladé ženy jako sestry ve vší čistotě (1. Timoteovi 5,2).
5. Král Abimelech si nezahrával s hříchem. Jednal „*v upřímnosti srdce svého a v nevinnosti rukou svých*“, když nechal přivést Sáru, Abrahamovu manželku, protože Abraham ho obelhal a tvrdil, že Sára je jeho sestra. Bůh Abimelecha zachoval před hříchem a nedovolil mu oženit se se Sárou (1. Mojžíšova 20,2-6).

Kdo si ale vědomě hraje s ohněm, nemůže počítat s ochraňující milostí Pána. Duch Svatý vážně varuje před hořkými následky tělesné vázanosti mladého neženatého muže na nějakou ženu, která vznikne tak, že se dá volný průběh nedovolené touhy k druhému pohlaví: „*I našel jsem věc hořčejší nad smrt, ženu, jejíž srdce tenata, a ruce její okovy. Kdož se líbí Bohu, zachován bývá od ní, ale hříšník bývá od ní jat*“ (Kazatel 7,26).

Mladým dcerám by mohla jako příklad sloužit Rut

Bóz jí přikázal: Přidrž se teď **děveček** mých. I její tchyně Noémi jí doporučila: „*Dobré jest tedy, dcero má, abys vycházela s děvečkami jeho.*“ A Bóz později konstatoval, že nehledala mládenců bohatých aneb chudých, (elbf. př.: že nešla za chudými ani bohatými mládenci). Proto se mohla stát jeho manželkou. Její zdrženlivost byla bohatě odměněna: její jméno je v rodokmenu Pána Ježíše (Rut 2,8.22; 3,10; Matouš 1,5).

Ponecháváme zodpovědnosti čtenářů, aby si udělali závěr ohledně Božího úsudku o tělesných přátelstvích mezi opačnými pohlavími. Pro nikoho tu neplatí nějaká výjimka.

Jsou mně známy opačné náhledy mladých lidí na přátelství s druhým pohlavím. Všechny, kteří takto smýšlejí, prosím, aby ve svých Biblích hledali taková místa, která zásadně podporují jejich pojetí nebo obsahují odpovídající příklady. Měli by se však před Bohem také vážně ptát, co je přimělo k tomu, aby hledali taková osobní přátelství, místo aby se přitom omezili na vlastní pohlaví. Dojdou k tomu, že se stále jedná o onu již zmíněnou „touhu“, která je podle Božích myšlenek určena výslovně k tomu, aby vedla k manželství.

Čistí do manželství

„Tak jest zajisté vůle Boží, totiž posvěcení vaše, abyste se zdržovali od smilstva. A aby uměl jeden každý z vás svým osudím vládnouti v svatosti a v poctivosti“ (1. Tessalonicenským 4,3-4).

Zde jsou ukázána dvě nebezpečí:

- 1. Smilstvo.** Josef nám svým chováním k Putifarově ženě dává výstižný příklad, jak ochránit mravní čistotu. V hodině pokušení utekl (1. Mojžíšova 39,12). „*Utíkejte smilstva!*“ (1. Korintským 6,18) **Útěk** není zbabělost, nýbrž jediné východisko, jak zmužile uniknout tomuto hříchu.
- 2. Předmanželský styk.** Již v Matouši 19,5 jsme viděli biblické pořadí, podle něhož manželství začíná sňatkem na úřadě. Toto je dnes často popíráno. Pohlavní styky v tomto období jsou omlouvány nebo dokonce schvalovány tvrzením, že rozhodující je souhlas, a nikoli oddavky na úřadě. Mají však dobu zasnoubení opravdu ve svých rukou?

Též se tvrdí, že Nový zákon se nevyjadřuje k problému předmanželského pohlavního styku. Pravý opak je však pravda. Biblické místo v 1. Korintským 7,34 se zmiňuje o rozdílu mezi ženou a pannou a pokračuje: „***Nevdaná pečuje o to, což jest Páně, aby byla svatá i tělem i duchem.***“

Pilulka může zabránit následkům nedovoleného styku, avšak nemůže uchránit tělo, aby zůstalo čisté. Před Božíma očima nezůstane nic skrytého. Dále: „***Pakli se neženatí nebo vdovy nemohou zdržeti, nechť v stav manželský vstoupí***“ (nejen se zasnoubí nebo si dají slovo) (1. Korintským 7,9).

Žel, že všichni nemají možnost oženit se nebo se vdát. To je však nezbavuje nutnosti „být svatými i tělem i duchem“. Skrze víru obdrží od Pána milost ke

zdrženlivosti. Bůh se postará o to, aby navzdory tomu těžkému zřeknutí se našli v Pánu Ježíši plné uspokojení a hojnost (srovnej s 2. Korintským 9,8).

V Písmu také nechybějí příklady takových, kteří vstoupili do manželství čistí:

- a) Jákob miloval Ráchel a čekal sedm let až do svatby (1. Mojžíšova 29,18-21). Je velkým požehnáním pro mladíky a dívky, když se za svobodna v Boží škole naučili používat na vlastní přirozenost kázeň a otěže.
- b) Rebeka byla nedotčená (1. Mojžíšova 24,16).
- c) Pavel jakoby zasnoubil shromáždění v Korintu jednomu muži, aby je jako čistou pannu oddal Kristu (2. Korintským 11,2).
- d) Támar, Davidova dcera, energicky odmítla předmanželský styk a nazvala jej nešlechetností, hanebným činem (2. Samuelova 13,12-15). Amnon ji však nechtěl slyšet a tělesným způsobem se proti ní těžce provinil. Po uspokojení svých pudů se vzrušení jeho citů změnilo ve velmi velkou nenávist; „*takže větší byla nenávist, kterou nenáviděl jí, než milost, kterou ji miloval*“. Dychtil po ní z vášně, ne z lásky. Proto nechal Támar vyhnat a přerušil s ní všechny styky. Tvrdě a nelidsky odvrhl její zraněné city, což snést bylo pro ni ještě horší, než hanebný čin, který utrpěla.

Kdo může změřit všechn ten žal, který je následkem předmanželského styku?

Říká se, že pocit studu je hrází proti hříchu. „*Nešlechetník neumí se stydět*“ (Sofoniáš 3,5). Stydlivost žen je tedy ozdobou, ne něčím zastaralým (srov. s 1. Timoteovi 2,9).

Šalomoun srovnává ženu pěknou **bez citu slušnosti** se zlatým kroužkem v nose nečistého vepře (Příslaví 11,22).

Nečisté pohnutky k uzavření manželství

I tento problém si zasluhuje naši pozornost. Taková nebezpečí přicházejí ze dvou stran:

Jednou jsou **rodíče**, kteří sňatkem svých dětí sledují vlastní zájmy: král Saul slíbil mladému Davidovi svou dceru Míkol – namísto předtím přislíbené Merob – aby jej přivedl k pádu. Tato spekulace ztroskotala (1. Samuelova 18,17-22.25). V tomto spojení bylo zabráněno Božímu požehnání.

Také **manželský partner** může někdy do manželství vstoupit kvůli vlastním materiálním výhodám. Jenže pak chybí požehnání Pána.

1. David se oženil přiměřeně stavu s princeznou Maachou, dcerou Tolmai, krále Gessur. Ta ale nepatřila k izraelskému lidu (2. Samuelova 3,3; Jozue 13,13). Jejich syn Absolon uprchl ke svému dědečkovi a zosnoval spiknutí proti vlastnímu otci (2. Samuelova 13,38). Jak ničivé byly následky tohoto kroku!
2. Ezau si vzal ke svým oběma ženám, které kormoutily Izáka a Rebeku, Mahalat, dceru Izmaele, aby trochu zmírnil žal (1. Mojžíšova 26,34-35; 28,8-9). A přece se tím nic nezměnilo.

Bdělost, ostražitost

Je přikázána ve všech oblastech. Již dříve jsme se zmínili o nedostatku bdělosti u Díny a Samsona. Dvě věci si zasluhují naši plnou pozornost:

1. „*Přede vším, čehož se stříci (= střežit) sluší, ostříhej srdce svého*“ (Příslaví 4,23).
2. „*Oči tvé ať k dobrým věcem patří, a víčka tvá ať přímě hledí před tebou*“ (Příslaví 4,25) „*a nepustíte se po žádosti srdce svého, a po očích svých, jichžto následující, smilnili byste*“ (4. Mojžíšova 15,39).

Samson dvakrát **viděl** ženu (Soudců 14,1; 16,1). Sklidil hořké ovoce svévole: ztratil obě své oči (Galatským 6,7; 2. Ep. Petra 1,9).

Důsledky

Skryté, neodsouzené hříchy u věřících brání nejen osobnímu duchovnímu prospěchu, ale i prospěchu místního shromáždění. Kdo své hříchy odkrývá a vyznává, dosáhne milosrdenství, ačkoliv následky někdy trvají dál.

* * *

4. kapitola

ZASNOUBENÍ

Souhlasem vzniká důležitý závazek. Bůh používá obraz zasnoubení pro své vztahy k pozemskému lidu Izraeli: „*I zasnoubím tě sobě **na věčnost**.... Zasnoubím tě sobě také **ve věrnosti**“* (Ozeáš 2,19-20 – část přel.).

Potom, jak jsme již viděli, i apoštol používá obraz zasnoubení na vztah Krista a místního shromáždění v Korintu (2. Korintským 11,2). V tomto obrazu trochu vidíme, jaký význam má zasnoubení. Je to přechodná doba. Nevěsta a ženich si dali slovo. Jsou přesvědčeni, že patří k sobě, ale žijí ještě odděleně jeden od druhého. V této době v obou srdcích vzrůstá vzájemná láska. Lépe se poznávají a vnitřně se sobě přibližují. Na konci své zasnubní doby mohou rozumět něčemu z touhy Církve jako nevěsty Pána Ježíše, když Mu ve Zjevení 22,17 a 20 přivolává: „*Přijď tedy, Pane Ježíši!*“

Doba zasnoubení není žádným manželstvím na zkoušku, ve kterém se lidé opovažují bez Boha posuzovat, zda se oni dva k sobě hodí nebo nehodí.

Ani Bůh nezná manželství na zkoušku. Tak řekl anděl k Josefovi: „*...Marie, manželky tvé,*“ ačkoli mu byla teprve zasnoubena. Také Josef je jmenován jako „*muž Marie*“ (Matouš 1,20.16.18; Lukáš 2,5). Mojžíšův zákon znal zostřené předpisy pro zasnoubené dívky (srovnej s 5. Mojžíšovou 22,23.24).

Zasnoubení ještě není sňatek, nýbrž svazek srdcí, příprava na manželství (srovnej s 5. Mojžíšovou 20,7; Matoušem 1,18). Tato doba by neměla, pokud je to možné, trvat příliš dlouho.

Zrušení zasnoubení je vždy bolestnou záležitostí; buď nebylo správné zasnoubení, nebo jeho zrušení. Druhý případ je následek ukvapeného počátečního jednání, avšak „*kdo věří – důvěřuje Pánu – nebude kvapiti* (elbf. př.: *nebude úzkostlivě spěchat*)“ (Izaiáš 28,16)!

Kdo musí zjistit, že jeho zasnoubení neodpovídá Boží vůli, raději je zruší, než aby setrval na špatné cestě a vstoupil do nešťastného manželství. Tím se však v žádném případě nemá napomáhat lehkovážnému zasnoubení a jeho zrušení.

Každopádně Pánu tímto chybným krokem není působena čest a svědectví Církve světu je oslabeno.

5. kapitola

MANŽELSKÝ STAV

(1. Mojžíšova 2,18-24; 5,1-2)

Jak jej vidí Bůh

Svaté Boží zřízení

Manželství bývá označováno za „svaté Boží zřízení z ráje“.

Uvedený verš z 1. Mojžíšovy 2,24: *„Z té příčiny opustí muž otce svého i matku svou, a přidržeti se bude manželky své, i budou v jedno tělo“* v zásadě platí potomkům Adama a Evy, vyhnaných z ráje. Adam neměl žádné rodiče, a proto je ani nemohl opustit.

Manželský stav, zvláštní Boží péče

Ne Adam, nýbrž Bůh usoudil, že trvalá osamělost není pro Adama dobrá. Jak blahodárně musela působit tato Boží účast na osamělého Adama. Bůh sám se staral o blaho člověka. On byl tím, kdo jednal, a když přišla **Jeho** chvíle, přivedl k Adamovi životní průvodkyni. Kdo důvěřuje Pánu, zakusí to i dnes.

Co Bůh spojil (Matouš 19,6)

Bůh by chtěl spojit oba manželské partnery, protože jedině On může správně posoudit každého člověka a ví, kteří dva se k sobě hodí.

1. Abrahamův služebník prosil o tu ženu, kterou pro Izáka **určil** Bůh. Rebečin otec a bratr skutečně poznali, že tato věc vyšla od Boha (1. Mojžíšova 24,14.50).
2. Po pádu do hříchu učinil Adam Bohu skrytou výčitku: *„Žena, kterouž jsi mi dal...“* (1. Mojžíšova 3,12). Koneckonců tím potvrdil, že Bůh mu ji výslovně dal.
3. *„Od Hospodina jest manželka rozumná“* (Příslaví 19,14). Bůh chce takovou dát i dnes. On nesmí být považován za původce nešťastných manželství. Ta jsou vždy výsledkem svévole.

Když Bůh spojil dva lidi, pak určitě dá i milost k řešení všech vzniklých problémů.

Bůh ustanovil monogamní manželství (jednoho muže a jedné ženy)

„Muž přidržeti se bude manželky své, i budou v jedno tělo.“

Tento 24. verš z 1. Mojžíšovy 2 je v Novém zákoně uveden čtyřikrát, s jednou malou změnou, která však neumožňuje jiný výklad: *„budou ti dva jedno tělo“*. Není zde řeč o třech nebo čtyřech (Matouš 19,5; Marek 10,8; 1. Korintským 6,16; Efezským 5,31).

Manželství je zodpovědné životní společenství

Neslouží jen k plození lidských potomků (1. Mojžíšova 1,28), nýbrž je srdečným společenstvím podle ducha, duše a těla. Manželství proto na oba manžely klade vysoké mravní požadavky, jako je nezištná, nesobecká láska, věrnost, vzájemná důvěra, vědomí zodpovědnosti. To jsme vyjmenovali jen některé. Dává však i mnoho radosti a zadostiučinění.

Manželé, kteří uskutečňují tuto nesobeckou, oběti přinášející lásku, která podle 1. Korintským 13,5 nehledá svých věcí, budou odměněni tou zkušeností, že se bude vzájemné oceňování a náklonnost víc a víc prohlubovat, obohacovat a zkrášlovat. Neboť *„blahoslavenější jest dáti nežli bráti“* (Skutky apoštolů 20,35). V tomto životním společenství však patří první místo Pánu.

Manželský svazek je pevné, nerozlučné životní společenství

V naší zemi je uzavřen a potvrzen sňatkem na občanském úřadě, nikoli pouhým souhlasem (srov. Římanům 13,1-2).

Jako biblický příklad uvádíme Rebeku z 1. Mojžíšovy 24: Dala souhlas tím, že řekla: *„Půjdu“* (verš 58). Teprve o devět veršů dále je napsáno: *„a měl ji za manželku“* (verš 67).

K tomu nám místa jako 2. Korintským 8,21 (též Římanům 12,17) prikazují, že se máme starat o toto: *„Dobré opatrujíte netoliko před obličejem Páně, ale i před lidmi.“* Souhlas slyší kromě zúčastněných pouze Bůh, sňatek na občanském úřadě toto potvrzuje *„přede všemi lidmi“*.

Bůh použil obraz manželského svazku také na Izrael. Stěžoval si, že jejich otcové zrušili Jeho smlouvu, a On přece zůstal jejich manželem (Jeremiáš 31,32).

Manželský svazek je nerozlučný závazek, dokud žijí oba manželé (viz Římanům 7,2; 1. Korintským 7,39).

Manželský stav je jednota

„Muže a ženu stvořil je a požehnal jim, a nazval jméno jejich Adam“ (člověk – dle elbf. př.) – (1. Mojžíšova 5,1-2), ne lidé (v množném čísle). Muž a žena společně tvoří člověka. Budou jedno tělo. K tomuto výroku se ještě vrátíme.

Srovnání manželství s „Kristem a Církví“

Také o tomto tématu bude podrobně pojednáno v jednom z příštích oddílů.

Předpokladem k manželství je oddělení se od rodičů (1. Mojžíšova 2,24)

Někteří otcové nebo matky mají pro příliš těsný svazek těžkost s přijetím tohoto biblického pořádku.

I syn nebo dcera může mít tak silnou vazbu k rodičům, že to přesahuje zdravý, důvěrný poměr. V obou případech takováto závislost zatěžuje manželství.

Na samostatnost a nezávislost vůči rodičům jsme už poukázali v jiné souvislosti.

Rodiče každého z manželů se teď budou muset zkoušet, zda jejich dobře míněné rady, poučení nebo napomenutí neznamenaají vměšování do vlastního okruhu odpovědnosti mladého páru. V takovém případě si pro sebe nemohou dělat nárok na již dříve uvedený příkaz: *„Cti otce svého i matku svou“* (2. Mojžíšova 20,12; Efezským 6,1-3), spíše se mají v moudrosti zdržovat každého vyjádření vůle. *„Hlava ženy jest muž“*, tedy ne rodiče nebo tchán a tchyně, a právě tak *„všelikého muže hlava jest Kristus“* (1. Korintským 11,3).

Manželství, svazek pro tuto zem

Manželský svazek je omezen na tuto zem, jako i rozmnožování lidského života. „*Při vzkříšení nebudou se ani ženiti ani vdávati*“ (Matouš 22,30).

Osobní poměr jednotlivce ke Kristu je ovšem nezávislý na manželství, neboť v Kristu není ani muž ani žena (Galatským 3,28). Tu není ani dávání přednosti ani újma různým pohlavím.

Co člověk učinil z manželského stavu, jak jej chtěl Bůh

Od pádu do hříchu člověk zkazil vše, co mu Bůh svěřil. A tak znesvětil i manželství. To se však nemůže dít beztrestně. Následkem je mravní úpadek lidí. V této souvislosti nás Písmo napomíná: „*Manželství buď ctěno ve všem*“ (Židům 13,4 – elb. př.). „*Všeliká nečistota ... aniž jmenována buď mezi vámi, jakož sluší na svaté*“ (Efezským 5,3).

Každý dotyk se zlým znečišťuje. Z tohoto důvodu se zde zmiňujeme o poklescích vůči manželskému stavu, které dnes, v protikladu k Božímu slovu, už nejsou brány jako hřích. Činíme to s bázní a svatým odporem, které se sluší na svaté.

Homosexualita

Mojžíšův zákon odsuzuje intimní styky mezi dvěma lidmi stejného pohlaví jako ohavnost. Oba museli být potrestáni smrtí (3. Mojžíšova 18,22; 20,13). V Novém zákoně jsou tyto ohavné vášně odsuzovány neméně rozhodným způsobem:

„Nebo i ženy jejich změnily přirozené sebe užívání v to, které jest proti přirození. A podobně i mužské pohlaví, opustivše přirozené užívání ženy, rozpálili se v žádosti své jedni k druhým, mužské pohlaví s mužským pohlavím mrzkost pášíce, a spravedlivou mzdu, která na jejich blud slušela, sami na sebe uvoďíce.“

Nespokojují se jen s pácháním tohoto hříchu, nýbrž mají zalíbení v těch, kteří to činí (Římanům 1,26-27.32).

Úsudek Božího slova je jasný. Uvádí k tomu dva odstrašující příklady:

1. Lidé ze Sodomy, kteří se oddávali této vášni (1. Mojžíšova 19,4-5), byli zlí a hříšníci před Bohem velicí (1. Mojžíšova 13,13). „*Jejich hřích je velmi těžký*“ (1. Mojžíšova 18,20 – elb. př.). Juda se zřetelem k tomuto hříchu asi o 2 000 let později ještě dodává, že lidé ze Sodomy jsou „*předloženi za příklad, pokutu věčného ohně snášejíce*“ (7. verš).
2. Muži z Gabaa byli v protikladu k pohanské Sodomě Izraelité, kterým však chyběla veškerá Boží bázeň (Soudců 19,22). O mnoho staletí později do-
svědčil prorok Ozeáš, že jejich zkažené jednání bylo hříchem (Ozeáš 9,9; 10,9).

I zklamané dcery mohou být v nebezpečí, že budou hledat nepřirozenou pomoc v sobě rovných.

Smilstvo

Uspokojování pudu mimo manželství jmenuje apoštol „*hříchem proti svému vlastnímu tělu*“ (1. Korintským 6,18). „*Ale tělo ne smilstvu, ale Pánu, a Pán tělu*“ (1. Korintským 6,13).

Obě pohlaví mohou být náchylná k tomuto hříchu. Tak se prohřešil Juda, Jákobův syn (1. Mojžíšova 38). A popis svůdné ženy nevěstky v Přísloví 7,6-27 ve všech podrobnostech odpovídá dnešnímu úpadku mravů.

Tvrzení, že smilstvo označuje jen styk s osobami, které se k němu propůjčují za peníze, je chybné. Pak by totiž ten případ, zmíněný v 1. Korintským 5,1, nemohl být takto označen. Použití tohoto pojmu nás kromě toho učí, že je jím míněno věnování citů nebo žádostí předmětům, kterým to podle Božích myšlenek nenáleží. Když se Izrael přiklonil k modlám, Boží slovo to nazývá „smilstvem“, neboť „*nebudeš mít bohů jiných přede mnou*“ (2. Mojžíšova 20,3; srovnej s 2. Mojžíšovou 34,15.16; 3. Mojžíšovou 17,7 aj.).

Účinky tohoto hříchu smilstva jsou katastrofální.

Jefte, statečný hrdina, byl syn nevěstky a byl vyděděn a vyhnán svými bratry, manželskými syny jeho otce, takže musel utéci (Soudců 11,1-3). Kolik ne-manželských dětí trpí po celý život pod následky hříchu jejich otců a matek!

„Nevěstka ... zoufalce na světě (nevěrné mezi lidmi – elb. př.) rozmnožuje“ (Příslaví 23,27-28). „Kdo se přitovaryšuje k nevěstkám, mrhá statek“ (Příslaví 29,3). Takto byl pohlcen majetek marnotratného syna (Lukáš 15,30). Tento hřích jako i opilství odjímá rozum (Ozeáš 4,11). „Nebo mnohé zranivši, porazila, a silní všichni zmordováni jsou od ní.“ (Příslaví 7,26)

Smilníci budou s jinými hříšníky venku, mimo budoucích požehnání.

„Jejich díl je v jezeře, které hoří ohněm a sírou, jenž jest smrt druhá.“ (Zjevení 21,8; 22,15)

Bohu buď dík! Boží slovo neoznamuje v souvislosti s tímto hříchem jen soud, ale tomu, kdo činí pravé pokání, také milost a odpuštění (Žalm 51).

1. Výstižným příkladem toho je nevěstka Raab. V souvislosti se svým dřívějším hříšným životem je ve Starém i v Novém zákoně víckrát uvedena. Ale vždy je také zmíněno, že byla skrze víru zachráněna a ospravedlněna a v rodokmenu Pána Ježíše obdržela čestné místo (Jozue 2,1; 6,22-25; Židům 11,31; Ep. Jakuba 2,25; Matouš 1,5).
2. Vedle jiných hříšníků i nevěstky litovaly svého dřívějšího hříšného života. Uvěřily kázání Jana Křtitele a činily pokání (Matouš 21,31-32).

Nemělo by se tvrdit, že pouze nevěřící se mohou dopustit tohoto hříchu. Věřícím z národů byly uloženy čtyři potřebné věci, mimo jiné zdržovat se od smilstva (Skutky 15,20.29). Ani dnes se věřící nenacházejí mimo tuto nebezpečnou oblast.

Apoštol se obával, aby nemusel být smutný nad mnoha z nemravného Korintu, kteří se obrátili ke křesťanství, kteří předtím hřešili, a nečinili pokání z nečistoty a smilstva, které provozovali (2. Korintským 12,20-21).

Konkubinát (divoké manželství)

Toto volné, nespoutané, nevázané soužití není ani manželství, ani pevné životní společenství. Následující příklady ukazují, jak je posuzuje Bůh:

1. Samařská žena u Jákobovy studnice byla pětkrát vdaná, a nyní žila v konkubinátu. Pán Ježíš jí musel říci: „To jsi pravdu pověděla; neboť jsi pět mužů měla a ten, kterého máš nyní, **není tvůj muž**“ (Jan 4.17-18).
2. Jan Křtitel řekl nejednou králi Heródesovi: **Není ti dovoleno** mít Herodiadu, manželku tvého bratra Filipa. Heródes nebyl Izraelita a jako Edomský nebyl pod Mojžíšovým zákonem. Přesto Jan Křtitel odsuzoval se vší

ostroší toto nevázané životní společenství s provdanou ženou (Marek 6,17-18).

3. Ve dnech Noeho se ženili a vdávaly, ale ve dnech Lotových již to není zmiňováno. Mravní úpadek v Sodomě byl očividný (Lukáš 17,27-28).

Mimomanželský styk, cizoložství

Když muž mimo své manželky má pohlavní styky s nějakou přítelkyní, nebo když je má žena vedle svého manžela s nějakým přítelem, a tito jsou někdy dokonce i sami v manželství, tu to Boží slovo nazývá cizoložstvím. Zároveň je také splněna skutková podstata smilstva. Tyto hříchy jsou pro občanské soudy těžko postižitelné, proto jsou smilníci a cizoložníci souzeni samým Bohem (Židům 13,4).

David zanedbal své povinnosti jako vůdce lidu, spal za bílého dne a večer vstal ze svého lože. Tento nedostatek bdělosti učinil z bohabojného krále cizoložníka a vraha (2. Samuelova 11,1.2). Jeho pokusy o utajení selhaly. Během celého dalšího života trpěl na následky tohoto hříchu.

Podle Mojžíšova zákona muselo být cizoložství potrestáno smrtí (3. Mojžíšova 20,10).

Šalomoun ve svých Příslovích napsal:

„Může někdo skrýti oheň v klíně svém, aby roucho jeho se nepropálilo? Může někdo chodit po uhlí řeřavém, aby nohy jeho se nespálily? Tak ten, kdo vchází k ženě bližního svého, nebude bez viny, kdokoliv by se jí dotkl. Ale cizoložící s ženou blázen jest; kdo hubí duši svou, ten to činí“ (Přísloví 6,27-29.32-33).

Hořkým následkem toho je žárlivost. *„Neboť žárlivost rozněcuje hněv muže a neodpouští v den pomsty. Nebere ohled na žádné odškodné, aniž přijímá, i kdybys rozmnožil dary“ (Přísloví 6,34-35 – přel. s přihlédnutím k elb. př. a ČSP).*

V 5. Mojžíšově 22,13-21 jsou nařízení zákona v případě žárlivosti na počátku manželství. Když manžel neprávem vyslovil zlé věci o své manželce, musel být trestán a pokutován a svoji manželku nesměl nikdy propustit. Když se

však jeho podezření ukázalo být pravé, žena vytrpěla trest. Když manžel během manželství byl oprávněně nebo neoprávněně žárlivý, musel Bůh zasáhnout – buď k zlořečení, nebo k požehnání (4. Mojžíšova 5,11-28).

Jak je opravdu důležité správné (korektní) chování manželů k druhému pohlaví. Zmíněný zlý skutek těla je tím držen daleko; neboť: „*kdo ...může obstát před žárlivostí?*“ (Příslaví 27,4 – přel.; Galatským 5,20).

Jako omluva pro mimomanželský styk bývá někdy uváděno mnohoženství věřících Starého zákona (Abrahama, Jáкова, Davida aj.). Polygamie byla zavedena Kainovým potomkem, dvojnásobným vrahem Lámechem. Starý zákon podává zprávy o těžkostech, které z toho vzešly, jako žárlivost, nenávist a žal (Sára – Agar, Lia – Ráchel, Anna – Penenna). Dokonce Mojžíšův zákon obsahuje předpisy k ochraně těch, které jsou ukřivděné (5. Mojžíšova 21,15-17). V době Nového zákona mohli mít dohlížející a služebníci ve shromáždění pouze jednu manželku. Mnohoženství, kterého se dopustili před tím, než uvěřili, znemožnilo vykonávání takových služeb.

Rozvod a odloučení

Manželský svazek je závazek, který může být zrušen jedině smrtí muže nebo ženy (viz Řím. 7,2; 1. Korintským 7,39). Na zemi je zobrazením, i když jen slabým, nezrušitelného poměru Krista k Jeho Církvi. Toto zakazuje jeho zrušení.

Farizeové tvrdili, že Mojžíš **přikázal** propuštění. To však bylo podle zákona pro tvrdost srdce Izraelitů pouze dovoleno (Matouš 19,7-8). Bůh výslovně říká: „*V nenávisti mám propuštění*“ (Malachiáš 2,16). V Novém zákoně jde Pán zpátky k počátkům, podle nichž manželství nemá být rozvedeno.

Často je vina, která vedla k rozbití manželství, lehkovážně hledána jen u druhého z manželů. Příčiny většinou leží hlouběji. Kolik bídy a těžkostí vzniklo v rodinách rozvodem! Škody způsobené dětem se sotva nechají napravit.

Boží slovo také nezná žádné takzvané neudržitelné poměry, aby bylo manželství zrušeno, vyjma na základě smilstva (Matouš 5,32; 19,9).

Odděleně žijícím je přikázáno: „*Zůstaň nevdaná, aneb smiř se s mužem*“ (1. Korintským 7,10.11). Zrušení manželství z jiného než z již uvedeného důvodu je v Písmě už nazváno cizoložství (Matouš 5,32).

Při sňatku s mužem nebo s ženou rozvedeným/rozvedenou ne kvůli smilstvu jsou oba partneři obviněni z cizoložství. Opětný sňatek s prvním mužem po

rozvodu s druhým mužem nebo po jeho smrti Bůh nazývá ohavností (5. Mojžíšova 24,1-4; Jeremiáš 3,1; dále viz Mat. 5,31-32; 19,3-12; Marek 10,2-12; Lukáš 16,18). Rozvodem se problémy nevyřeší.

Zákaz manželství

Duch Svatý mluví o tom, že v pozdějších dobách někteří, kteří se odvrátí od učení víry a budou poslouchat učení démonů, budou zakazovat ženit se (1. Timoteovi 4,1-3). To však naprosto odporuje Božímu zamýšlenému určení života člověka na této zemi a nemá nic společného s výše zmíněným dobrovolným zřeknutím se.

Hluboce otřeseni a vnitřně rozhořčení jsme se museli zmínit kvůli mravnímu úpadku v tomto světě o tomto smutném seznamu nedbání na Boží pořádek. Náš odpor platí hříchům, ne dotčeným lidem. Následky ve svých rozměrech se nedají přehlédnout a mnohdy ani vyléčit. Často vznikají nepřekonatelné problémy. Snad byl některý čtenář usvědčen z některého jmenovaného hříchu. Co potom?

1. Kdo takový hřích učinil **před** svým obrácením, tomu Boží slovo říká:

„Nemylte se, ani smilníci, ... ani cizoložníci, ani měkcí (prostopášníci), ani samcoložníci ... dědictví království Božího nedojdou. A takoví jste někteří byli, ale obmyti jste, ale posvěceni jste, ale ospravedlněni jste ve jménu Pána Ježíše Krista a skrze Ducha Boha našeho“ (1. Korintským 6,9-11).

Jak veliké jsou výsledky odpouštějící milosti skrze Kristovo dílo!

2. Všem, kteří ještě **nemají odpuštění** svých hříchů, platí výzva:

„Proto činite pokání a obraťte se, aby byli shlazeni hříchové vaši“ (Skutky apoštolů 3,19).

„...aby se obrátili od temnosti k světlu a z moci ďábelské k Bohu, aby tak hříchů odpuštění přijali a dědictví mezi těmi, kteří jsou posvěceni skrze víru v Pána Ježíše“ (Skutky apoštolů 26,18 – část. přel.)

3. Pro ty, kteří upadli do hříchu **po** svém obrácení, to je vážnější. V 1. Korintským 5 máme příklad někoho, kdo byl jmenován bratr. Kvůli svému těžkému hříchu musel být místním shromážděním postaven pod kázeň: *„Vyrzte toho zlého od sebe.“* To se nestalo proto, aby se ho zbavili, ale k jeho obnovení. Osobní zármutek podle Boha člověka, který padl, a zármutek shromáždění jsou předpoklady k obnovení.

4. „Kdo přikrývá přestoupení svá, nepovede se jemu šťastně.“ (Příslaví 28,13) To platí jak pro nevěřící, tak pro věřící, včetně těch, kteří svůj hřích mohou utajit, protože zůstal bez následků.

* * *

6. kapitola

MANŽELÉ

(Efezským 5,22-33)

„Muže a ženu stvořil je“ (1. Mojžíšova 1,27; 5,2). Obě pohlaví jsou Stvořitelem vybavena rozdílně. Muž má všeobecně více schopnost věčného posuzování, žena více citů a lásky.

Dnes existuje tendence stírat tyto rozdíly pomocí odívání, účesu, chování aj., což není podle Boží vůle.

Chtěli bychom nyní probrat trochu podrobněji výše zmíněné téma „Kristus a Církev, vzor pro manželství“. Církev zahrnuje všechny pravé věřící. Kristus je hlava Církve. Ona je Mu poddaná. Již v minulosti Kristus miloval Církev a sám sebe za ni vydal na kříži. V současné době ji posvěcuje tím, že ji očišťuje vodou Slova Božího. Konečným cílem Krista v budoucnosti je, aby ji postavil sobě oslavenou, bez poskvrny nebo vrásky, aby byla svatá a bez poskvrny. Proto Kristus Církev živí a pečuje o ni, opatruje ji. Pro manžely je to opravdu vysoké měřítko.

Podívejme se nejprve na postavení a úkoly **muže**.

Postavení muže

Božské pořadí

I dnes ještě platí pořadí, jmenované v 1. Korintským 11,3: Bůh – Kristus – muž – žena. Muž je hlava ženy. Přitom muži rádi uvádějí místo z Efezským 5,22: „*Ženy, mužům svým poddány buďte, jako Pánu.*“ Tento verš je však adresovaný ženám. Měly by samy ochotně zaujmout své místo podle Božího pořádku. Motiv „*jako Pánu*“ jim to usnadňuje. Za svým mužem by stále měly vidět Pána. Nejde tady o přednost nebo o méněcennost, ale o pořádek podle Boha, který nemůže být beztestně porušován.

Tam, kde se muž vůči své ženě odvolává na uvedený verš, je tento pořádek již porušen, a pomoc může být nalezena jen společným pokořením se před Pánem, aby žena dobrovolně zaujala své správné místo.

Jedním z předpokladů pro starší a služebníky místního shromáždění je, že **dobře vedou svůj vlastní dům**. Neplatí to také pro každého věřícího manžela?

Přednostní postavení jako hlava ženy je spojeno se zodpovědností vůči jeho rodině

1. Bůh řekl Abramovi: „Vyjdi ... I vyšel Abram ... A **vzal Abram Sarai manželku svou ... a vyšli**“ (1. Mojžíšova 12,1-5).
2. „Potom mluvil Bůh k Jákobovi: Vstana, vstup ... Tedy řekl Jákob **svému domu** a všechněm, kteří s ním byli: Odvrzte bohy cizí ... a vstanouce, vstupme. ... Tedy dali Jákobovi všechny bohy cizí ... i zakopal je Jákob“ (1. Mojžíšova 35,1-4).

V následujícím příkladu hlava rodiny **nedostála** své zodpovědnosti:

3. Kvůli hladu opustil Elimelech spolu se svou manželkou a s oběma syny Betlém, dům chleba, aniž by mu to Bůh nařídil a aniž by se ptal po Boží vůli. Šli do moábské země. Tam zemřel on i jeho synové (Rut 1,1-5).

Osobní věrnost hlavy rodiny je k požehnání členů jeho rodiny

1. Izák obdržel kvůli věrnosti svého otce Abrahama stejné zaslíbení: „**Požehnání budou v semeni tvém všichni národové země; protože uposlechl Abraham hlasu mého, a ostříhal nařízení mých, přikázání mých, ustanovení mých a zákonů mých**“ (1. Mojžíšova 26,4-5; srovnej s 1. Mojžíšovou 12,3b; 18,18; 22,18; dále 28,14).
2. Jozue si zvolil nezávisle na chování lidu: „**Já pak a dům můj sloužiti budeme Hospodinu**“ (Jozue 24,15).
3. Královský úředník uvěřil slovu Pána Ježíše a uposlechl, a pak byl jeho umírající syn uzdraven. Výsledkem bylo: „**I uvěřil on i dům jeho všec-ken.**“ (Jan 4,50.53)
4. Pavel napsal: „**Dej milosrdenství Pán domu Oneziforovu; nebo často mi činil pohodlí, aniž se styděl za řetězy mé**“ (2. Timoteovi 1,16-18).

Muž nese mravní spoluodpovědnost za chybné kroky své manželky

1. Eva upadla do **přestoupení** (1. Timoteovi 2,14), ale v Římanům 5,14 je řeč o **přestoupení Adama**, a ne o přestoupení Evy. Bůh se tázal Adama,

ne Evy: „*Nejedl-lis ale z toho stromu, z něhož jsem jísti zapověděl?*“ (1. Mojžíšova 3,11)

2. Achab byl spoluzodpovědný za zlé činy své manželky Jezábel. „*Zdali jsi (ty) nezabil?*“ (1. Královská 21,19). Ale soud postihl také ji.
3. Ananiáš a Zafira byli domluveni, že přinesou apoštolům pouze část výnosu z prodeje. Vzbudili zdání, že ochotně dali všechno. Ananiáš už neměl příležitost činit pokání. Zafira naopak ano, ale svým setrváním v neochotě činit pokání nevyužila příležitost (Skutky apoštolů 5).

Žel, že všeobecně je zodpovědnosti muže věnováno příliš málo pozornosti.

Úkoly muže

Milovat svou manželku

Tříkrát opakovaná výzva v Efezským 5,25.28.33 je odůvodněná. Jedním znakem lidí v době zkázy křesťanstva a mravního úpadku je, že jsou, jako pohané v Římanům 1,31, „bez přirozené lásky“ (2. Timoteovi 3,3). Jednat mile nebo být přívětivý ještě neznamená mít rád, milovat. Vzájemná náklonnost nebo příchyllost je víc než pouhá vzájemná přitažlivost pohlaví.

V Kolossenským 3,19 k tomu Duch Boží dodává: „*a nemějte se přísně k nim.*“ Manželka není terčem ani hromosvodem živelných nálad muže, aby si na ní vyléval svou nevrlost. Láska naopak nehledá svých věcí. Jak nesobecká, nezištná, oddaná a obětavá je naproti tomu láska Krista k Církvi.

Žena zvláště potřebuje být obklopena láskou. Má jemnější citění než muž a může být lehčeji bolestně zraněna.

Živí ji

Tento úkol nezahrnuje pouze starost o tělesnou výživu, nýbrž spočívá také v podávání Božího slova při každodenních pobožnostech doma. Musí být obeznámen s vnitřním růstem členů své rodiny. Zde je několik příkladů:

1. Izraelita v Egyptě byl zodpovědný za „*beránka na každý dům ...; jeden každý počte tolik osob, kolik by jich snísti mohlo beránka*“ (2. Mojžíšova 12,3-4). To předpokládalo přesné znalosti potřeb těch, kteří patřili do rodiny.

2. Na poušti jim Bůh přikázal: „*Nasbírejte ... gomer na jednoho člověka vedle počtu osob vašich, každý na ty, kteří jsou v stanu jeho, vezmete*“ (2. Mojžíšova 16,16).
3. Muž má odpovědět na duchovní potřeby své manželky: „*Pakli se chtějí čemu naučiti, doma mužů svých nechť se ptají*“ (1. Korintským 14,35).

Jak důležité pro muže proto je, aby se sami bohatě živilí Božím slovem (Kolossenským 3,16), aby mohli vyplnit tento úkol vůči svým ženám. Jak odstrašující jsou v našich dnech následky selhání mnoha mužů v této věci.

Pečuje o ni

Péče je zde povolání muže. Jedná se tu o starost o tělesné a duchovní blaho manželky.

Elkána dal své manželce Anně dvojitý díl oběti, neboť Annu miloval (1. Samuelova 1,5). To v přeneseném smyslu znamená, že jí učinil vzácnou osobu a oběť Pána jako pramene spasení, pokoje a radosti.

Ohleduplnost

Muži je přikázáno také brát ohled na tělesný stav jeho manželky. Má u ní bydlet podle poznání (nebo s moudrostí), jako u „*slabší nádoby, ...dávající jim čest*“ (1. Petra 3,7). Bude věnovat náležitou pozornost citům a pocitům své ženy a patřičně dbát na její zdravotní stav.

Modlitby

Jak je důležité, aby také v rodině pozdvihovali muži k modlitbě svaté ruce. Může tomu být zabráněno nesouladem, který vznikl z nedostatku ohleduplnosti vůči manželce (1. Timoteovi 2,8; 1. Petra 3,7).

Manželka podle Božích myšlenek

„*Žena statečná jest koruna muže svého.*“ (Příslaví 12,4; 31,10)

„*Žena, která se bojí Hospodina, ta chválena bude.*“ (Příslaví 31,30)

Statečnost, Boží bázeň, být pomocí, slušné chování nebo cit pro slušnost (Příslaví 11,22), být rozumná (Příslaví 19,14), to jsou ctnosti, které zdobí věřící manželku.

Pole působnosti manželky

Její působišťem je domov (Příslaví 31,13-27)

Mnohé matky mají ve své domácnosti velkou míru práce a povinností. Moderní zařízení ulehčují jejich těžkou práci, což pro ně je dobrodiním. Pán pokáral Martu teprve tehdy, když při materiálních domácích pracích a při starosti o mnoho věcí zanedbala osobní obecenství s Ním a s Jeho Slovem (Lukáš 10,40-42).

Mladé ženy mají být vedeny k domácím pracím (Titovi 2,4.5). Mnohé ženy tyto práce zanedbávají a jsou toho názoru, že musejí působit spíše v duchovních záležitostech uvnitř a vně domu. Takové služby jsou potřebné, přesto musejí dbát na to, aby neplnily své denní povinnosti pouze nedostatečně, ke škodě dětí, a nejednaly tak v rozporu k Božím myšlenkám.

Jiné mladé ženy nejsou plně vytíženy. Jak mohou využívat volný čas? Boží Slovo jim doporučuje: přijímat hosty, poskytovat pomoc souženým nebo pronásledovaným, navštěvovat nemocné aj. (1. Timoteovi 5,10; Příslaví 31,20).

Práce manželky a matky v zaměstnání

V některých případech rodina nemůže postrádat výplatu nebo spolupráci manželky (např. v zemědělství). Pokud ale důvod její činnosti mimo rodinu tkví v nespokojenosti s jejím polem působnosti nebo v ziskuchtivosti a chamtivosti, způsobí to velké škody v rodině, zvláště dětem. Po skončení nouzové situace (např. nemoci, nezaměstnanosti) by měla být výdělečná činnost manželky co možná nejdříve zastavena. Zvyknutí si na příjemný příjem navíc je lest nepřítel.

Dnes mnohdy praktikovaná praxe, že žena sama živí rodinu, zatímco muž se např. věnuje studiu, převrací Boží pořádek v opak. Když mladý muž před dokončením svého vzdělávání myslí, že už nemůže déle čekat se svou ženitbou, a přijme výdělečnou činnost, která je pod úrovní jeho předem stanovených vzdělávacích cílů, pak je to poctivé rozhodnutí, které Pán požehná, pokud je učinil s Ním.

Je-li manželka ze zákona povinná chodit do práce, jak to je, žel, v mnoha zemích, a všeobecně se to děje v době války, nezbyvá nic jiného než poslechnout vrchnost (Římanům 13,1-2), pokud to není proti Boží vůli.

Zahálka a upovídánost

I před těmito nebezpečími Písmo svaté varuje; protivník nemá nalézt žádnou příležitost k pomlouvání (1. Timoteovi 5,13-14). Statečná žena otvírá svá ústa s moudrostí a naučení dobrotivosti je na jejím jazyku (Příslaví 31,26). Život, který je vyplněný úkoly a povinnostmi podle Boha, ochrání ženu před upovídáností a zlými následky.

Postavení a úkoly manželky

Milovat svého muže

V protikladu k opakovaným napomenutím manželům, aby milovali své ženy, je tato výzva uvedena pro mladé ženy jen jednou. Žena toto napomenutí potřebuje méně než muž, protože láska odpovídá jejímu přirozenému založení. Přesto je hned připojeno, aby milovala děti. Biblické pořadí je pozoruhodné. Láska k dětem tu nesmí zaujmout první místo. Přednost má láska k muži (Titovi 2,4).

Být pomocí svému muži (1. Mojžíšova 2,18)

Toto místo jí bylo přiděleno Bohem. Zahrnuje hmotnou, mravní a duchovní pomoc. Zatímco muž má dobře vést svůj vlastní dům, ona **dohlíží na dění** ve svém domě: **Spatřuje obcování své čeledi** (Příslaví 31,27). Tak je pomocí pro svého muže. Oné ženě ze Sunem nebylo lhostejné, kdo do jejich domu vchází a vychází z něho. Přesně pozorovala jejich hosta, proroka Elizea, a řekla svému muži: „*Aj, nyní vím, že ten muž Boží svatý jest, který často tudyto chodívá.*“ (2. Královská 4,8-9) Taková bdělost, ostražitost je dnes v křesťanském domě naléhavou potřebou.

Poddanost nebo rovnoprávnost

Být poddaná svému muži, znamená nestát na místě muže ani nad mužem. Toto postavení bylo ustanoveno již v Mojžíšově zákoně (1. Korintským 14,34).

Dodatky v Efezským 5,22.24 a Kolosenským 3,18 jsou hodné povšimnutí: Poddaná ... jako Pánu, ... ve všem, ... jak se to sluší v Pánu. To je vysoké měřítko! Obsahuje však jedno omezení, které platí jen tehdy, když manžel vyžaduje něco nepřístojného, co je proti Pánu.

Tato místa Písma nedávají žádný prostor pro dnes tak vychvalovanou rovnoprávnost žen. Ale manžel je nesmí zneužívat. Pán Ježíš příkladným způsobem v každý čas zaujímal místo poddanosti vůči Svému Bohu. Jeho pokrm byl činit vůli Svého Otce (Jan 4,34). Tak má i manželka ochotně zaujímat místo, které jí dal Bůh.

Následující příklady názorně ukazují to, co bylo řečeno:

1. Poté co si žena ze Sunem všimla, že Elizeus, který tudy často chodil, je muž Boží, řekla svému muži: „*Udělejme pokojík malý, a postavme tam jemu ložce, stůl, stolicí a svícen.*“ (2. Královská 4,9-10). Prohovořila věc se svým manželem a nejednala nezávisle.
2. Manželský pár Akvila a Priscilla (nebo Priška) je zmiňován šestkrát, z toho třikrát je jmenována nejdřív žena. Zaujala pokaždé správné místo, které je daleko cennější než to, jaké by jí kdy mohla poskytnout rovnoprávnost.

Boží slovo také nezamlčuje případy zneužití poddanosti:

1. Eva diskutovala s hadem, místo aby ho odkázala na Adama, kterému byla přikázána nařízení. Ještě dnes trpíme pod následky této neposlušnosti (1. Mojžíšova 3).
2. Zefora, manželka Mojžíše, jak se zdá, se vzpírala Božímu příkazu, platnému pro Izrael, aby nechala obřezat svého syna. Na cestě do Egypta – tam, kde nocovali – musel Bůh vážně zasáhnout tím, že hledal usmrtit Mojžíše. Teprve tehdy se vzdala svého odporu a uposlechla. Tím nejen zachránila svému muži život, ale odstranila z cesty i překážku, kterou Bůh nemohl trpět. Ta by Mojžíše učinila neschopným, aby vyplnil úkol a službu v síle dané shůry (2. Mojžíšova 4,24-26; srov. s 1. Tim. 3,5).

Uskutečňování poddanosti však může být podrobeno vážným zkouškám.

„Žena ať se učí mlčíc (v tichosti), ve *všeliké poddanosti*“ (1. Timoteovi 2,11). Jak se však má učit od neduchovního manžela, který sám nestuduje Boží slovo? Nebo jak se má zachovat, když její muž nezaujímá své zodpovědné postavení v rodině nebo jí dokonce brání navštěvovat shromáždění a má špatný vliv na děti? Odpověď Božího slova stále zní: poddanost. Jak často

může být nezávislost překážkou pro změnu smýšlení jejího muže. Bůh ale nezahanbí důvěru a poslušnost a dá sílu vytrvat.

Poddaností, svědectvím beze slov a čistým způsobem života v bázni mohou být získáni takoví muži, kteří nechtějí poslouchat Boží Slovo (1. Petra 3,1). Jejich ženy však velmi potřebují přímluvnou prosbu spoluvěřících, protože takto se chovat a takto žít není lehké.

Bát se muže (Efezským 5,33)

Tato bázeň není strach nebo třesení se před mužem. Podobně jako u Boží bázně jedná se i zde o uznání jeho postavení a pořádku podle Boha, podle kterého je na muže přenesena zodpovědnost za jeho manželku a za celou jeho rodinu.

Vliv manželky na manžela

Její vliv je mnohem větší, než se všeobecně přijímá. Následující příklady z Bible to názorně ukážou:

Dobrý a úspěšný vliv

Manue neznal dobře svého Boha. Myslel si, že po setkání s Božím andělem musejí oba zemřít. Neomezená důvěra jeho manželky v Boha přemohla jeho malou víru (Soudců 13,22-23).

Dobrý, avšak neúspěšný vliv

Abigail řekla svému muži Nábalovi o velkém nebezpečí, které na ně přivolal on svým hrubým a nevděčným jednáním vůči Davidovi. Jejím moudrým zásahem mohlo být zlo odvráceno. Ale Nábalovo srdce však bylo tak zatvrzelé, že si nevěšmal záchrany, kterou způsobila jeho manželka. Její vliv zůstal neúspěšný (1. Samuelova 25,36-38).

Špatný vliv

1. Cizí ženy krále Šalomouna naklonily ve stáří jeho srdce k jiným bohům (1. Královská 11,4). Asi o 600 let později položil Nehemiáš otázku: „**Nezhřešil Šalomoun, král izraelský, kvůli nim? ... A byl milován Bohem svým ...; však i toho k hříchu přivedly ženy cizozemky**“ (Nehemiáš 13,26).

Zde se jedná o vliv pohanských žen, Žel, že i věřící, ale neduchovní manželka může nepříznivě ovlivnit svého manžela.

2. To učinila Sarai ve věci s Agar. Navrhla svému manželovi tělesné řešení. „*I povolil Abram řeči Sarai.*“ Tady měl s vírou povědět: „ne“. Později řekl: „*Aj, služebnice tvá je v moci tvé.*“ Přenechal Agar ruce své manželky, místo aby sám převzal odpovědnost za svůj chybný krok (1. Mojžíšova 16,2.6). Ale Bůh slyšel také trápení Agar (verš 11).

Sára později rozhodla: „*Vyvrz služebnici tuto i syna jejího!*“ Abraham nechtěl vyhovět požadavku své ženy z ohledu na svého syna Izmaele. Sára jednala ve vlastní iniciativě, její slova však odpovídala Boží vůli. Abrahamaovo špatné svědomí ochromilo jeho rozhodnost. Ale Bůh zasáhl. A tentýž Bůh slyšel i hlas umírajícího chlapce a dal Agar uvidět studnici vody (1. Mojžíšova 21,10.17). Následky tohoto chybného kroku jsou na Blízském Východě vidět ještě dnes.

Špatný, neúspěšný vliv

1. Jobova žena viděla svého muže, jak je pokryt hroznými vředy, a řekla mu: „*Zlořeč Bohu a umři!*“ Ale „*v tom ve všem nezhřešil Job rty svými*“ (Job 2,7-10).
2. Míkol, manželka krále Davida, postavila svého manžela na roveň s neváženými lidmi. Ale David chtěl být ještě méně vážen a sám se ponížít, jen když byl vyvýšen Bůh (2. Samuelova 6,20-22).

Zvláštní zaslíbení

Žena bude zachráněna v těžkostech s dětmi, když ony (tzn. ženy) zůstanou ve víře a lásce a svatosti (1. Timoteovi 2,15). Ale když nějaká matka zemře při porodu, nesmí se bez dalšího na základě tohoto verše usuzovat, že neměla dostatek víry, lásky a svatosti.

Zaslíbení v 1. Timoteovi 2,15 se vztahuje na pád do hříchu, který Evě kvůli roli, kterou při tom sehrála, přinesl ohlášení: „*S bolestí budeš rodit děti*“ (1. Mojžíšova 3,16). Skrze kříž Krista má však tento následek hříchu svou protiváhu. Naproti tomu cesty Boží vlády s jednotlivým člověkem jsou jinou věcí; tu platí: „*Všechny jeho cesty jsou spravedlivé*“ (5. Mojžíšova 32,4).

Manželé

Jak je vidí Bůh

Jsou spoludědicové milosti života (1. Petra 3,7). Jak vysoké povolání!

Být jedno tělo

Bůh ustanovil již v bezhříšném stavu člověka intimní styk manželů: „*Plodte se a rozmnožujte se a naplňte zemi*“ (1. Mojžíšova 1,28).

Ani jednání jako takové ani mluvení o těchto svatých vztazích není v Písmě považováno za hřích. Duch Svatý pro to používá víc výrazů. Ale dobře si povšimněme, že Bible, a zvláště Nový zákon, o tomto předmětu nepojednává s dnešní nevázaností, ale s důstojností a vážností.

„*Manželství buď ctěno ve všem*“ (Židům 13,4 – přel.). Apoštol píše v 1. Korintským 6,15-19, že naše těla jsou údy Krista a že naše tělo je chrám Ducha Svatého, a v 7. kapitole na to navazuje a sděluje více o těchto vztazích. I my bychom se měli vyznačovat svatým studem, spojeným s důstojnou vážností.

Intimní vztahy nezamýšlejí jen plození potomků (Jan 1,13), ale normálně jsou následkem šťastného obcenství ducha a srdce, výrazem harmonického sjednocení podle ducha, duše a těla ve vzájemné úctě. Proto Izraelita, který se krátce předtím oženil, nemusel jít do války. Měl potěšovat svou manželku (5. Mojžíšova 24,5) a směl se z ní těšit (Příslaví 5,18-19).

V této oblasti není žádná převaha jednoho nebo podřízenost druhého (1. Korintským 7,4).

Zdrženlivost

Korintští žili před obrácením v mravní oblasti v nesmírné žádostivosti a uspokojování tělesných žádostí. Zřejmě se teď dívali na každý intimní styk jako na hřích a odmítali ho, což přirozeně vedlo k těžkostem v manželství. Protože apoštol věděl o jejich nezdrženlivosti, odpověděl na jejich otázky a doporučil jim, aby se sobě navzájem nevyhýbali, „*leč by to bylo z společného svolení na čas, abyste se uprázdnilí ku postu a k modlitbě; a zase spolu se sejděte, aby vás nepokoušel satan pro nezdrženlivost vaši*“ (1. Korintským 7,5). Jak lehko vznikne nebezpečí uspokojovat smysly bez souladu ducha a srdce.

Sebeovládání je, jak jsme viděli už dříve, ovocem Ducha, které by se u nás mělo bohatě nalézat (2. Petra 1,6.8).

Starý zákon obsahuje některé výzvy a příklady ke zdrženlivosti:

1. Mojžíšův zákon tak v 3. Mojžíšově 18,19; 20,18; v Ezechieli 18,6 ustanovuje dodržování určitých hygienických předpisů.
2. Když Bůh sestoupil před očima všeho izraelského lidu na horu Sinai, museli se Izraelité odpovídajícím způsobem připravit: Mojžíš posvětil lid. Vyprali své šaty a zdrželi se manželských vztahů, aby byli třetího dne připraveni (2. Mojžíšova 19,15b).

Bůh zamýšlel zjevit se ve svatosti Svému lidu. Na Něho měli upnout celou svou pozornost. Jejich osobní a rodinné zájmy musely ustoupit do pozadí. Nejsou také v našem rodinném životě chvíle, které patří pouze Pánu?

3. David a jeho služebníci směli výjimečně jíst svatý chléb předložený, který byl určen jen pro kněze, protože se zdrželi (1. Samuelova 21,4-5).

Pán Ježíš sám uvedl tuto událost v Matouši 12,3-4, protože On a také David, který je Jeho předobrazem, byli zavrženi. Bůh chtěl ustanovit něco jiného. Bohoslužebný pořádek ohledně chlebů předložený (3. Mojžíšova 24,9) byl dán stranou.

V obou případech šlo o jednu se vyskytující, časově omezenou zdrženlivost. Když odhlédneme od nahodilých překážek, mělo by být vědomé zdržení se uskutečněno jen na základě duchovního uvážení a jen na přechodnou dobu („k modlitbě“). Také s ohledem na slabý zdravotní stav ženy je přikázána zdrženlivost po určitou dobu (1. Petra 3,7).

Je plánování rodiny biblické?

Tento problém a otázka plánovaného rodičovství se ve světě dnes horlivě projednává a zaměstnává i některé věřící manželské páry.

Jaké jsou Boží myšlenky o tomto tématu?

Bůh požehnal jak Adamovi, tak také Evě v jejich nevinném stavu: „*Bud'te plodní a rozmnožujte se a naplňte zemi.*“ Později Bůh řekl totéž Noému a Jákobovi (1. Mojžíšova 1,28; 9,1.7; 35,11). V Novém zákoně tento výrok chybí.

Toto místo, jako také Jan 1,13, podle kterého se člověk narodí z vůle těla nebo z vůle muže, by mohlo při povrchním uvažování vzbudit dojem, že člověk může velmi ovlivnit vznik nového života. Je tomu tak?

Dnes existují rodiny s menším nebo větším počtem dětí vedle bezdětných manželství. Boží slovo rovněž zná rodiny, kde je více dětí než v jiných rodinách (1. Paralipomenon 4,27). Jiní Izraelité zemřeli bez synů (1. Paralipomenon 2,30.32).

Základem pro narození člověka je vůle a působení Stvořitele, zatím co zodpovědnost při plození svěřil Bůh člověku. Lidé jsou nástroje v Boží ruce. Mohou Boží konání vděčně přijmout nebo je zmařit.

Žalmista obdivuje Boží působení slovy: „*Ty zajisté v moci máš ledví má, přioděl jsi mne v životě matky mé. Oslavuji tě, protože se hrozným a divným skutkům tvým divím, a duše má zná je výborně. ... Trupel (zárodek) můj viděly oči tvé, v knihu tvou všichni údové jeho zapsáni jsou, i dnové, v nichž formováni byli, když ještě žádného z nich nebylo*“ (Žalm 139,13-16).

Zodpovědnost některých bohabojných manželských párů je někdy postavena na zkoušku, když jsou tu např. důvody, které vyplývají ze zdravotního stavu.

V době, kdy egyptský král chtěl zahubit všechny izraelské chlapce, by bývali měli Amram a Jochebed, Mojžíšovi rodiče, pádný důvod zřít se dalších dětí. Jejich víra v živého a život udržujícího Boha byla tak silná, že se nebáli rozkazu královského (2. Mojžíšova 1,22; 2,2-3; Židům 11,23).

Z tohoto příkladu je patrné, jaký význam Bůh v této otázce přikládá víře nebo nevěře.

Osobní pohodlí nebo strach z nedostačující obživy či poskytnutí vzdělání nejsou žádnými důvody k odmítání požehnání, které s sebou děti přinášejí, a jsou v protikladu k Žalmu 104,27.28: „*Všecko to na tě očekává, abys jim dal val pokrm časem svým. Když jim dáváš, sbírají; když otvíráš ruku svou, nasycení bývají dobrými věcmi.*“ Hmotná zaslíbení platila pozemskému Božímu lidu. A přece jsme vyzváni také my, abychom na Boha uvrhli všechny své starosti; neboť On o nás pečuje (1. Petra 5,7).

Nesmí z toho však být vyvozován závěr, že v manželství věřících má být zplozeno co nejvíc dětí bez jakéhokoli omezení.

Manželé mají být před Pánem společně cvičeni ohledně své zodpovědnosti při výchově dětí. Na ohleduplnost muže vůči jeho manželce podle 1. Petra 3,7 jsme poukázali už dřív.

Existují ale také jiné než výše jmenované důvody, které vyžadují určité zdržení se. V určitých případech nemoci bude užitečné brát v potaz radu a pomoc věřícího lékaře.

V Písmě ovšem chybí výslovné předpisy, jak si počínat. Ale: věřící manželský pár, který je konfrontován s tímto problémem, bude muset zkusit, zda jsou jeho pohnutky podle Boha a zda oba manželé jednájí v osobní víře. Nikdo nemůže jednat ve víře druhého. „*Máš víru? Měj ji sám u sebe před Bohem*“ (Římanům 14,22).

Rodiče většího hloučku dětí jsou ve světě často posuzováni pohrdlivě. Věřící by se však měli vyvarovat lehkovážné kritiky jak rodičů, kteří mají mnoho dětí, tak také bezdětných rodičů. Jen Bůh sám zná víru, která tu byla při důvodech těchto problémů.

Dnes se ve světě propagované plánování rodiny zabývá otázkou, zda, kdy a v jakém počtu si přejí mít děti, jako kdyby to bylo úplně přenecháno vůli a přáním manželských párů a jako kdyby bylo bez významu, jaké jsou jejich předpoklady a cíle. Z vysvětlených důvodů nenacházejí tyto názory žádnou podporu v Božím slově.

Spory manželů

V tomto světě jsou četná manželství rozvrácena spory a hádkami. Kdo může vyčíslit všechna ta hoře a utrpení? V manželství věřících by se neměla vyskytovat napětí mezi manžely, neboť tím není Pánu působena čest a děti jsou trvale poškozovány.

Jak rychle se rozpoutá spor a jak mnoho je potřeba, aby byl zase obnoven pokoj a důvěra (Příslaví 17,14). Mnoho hádek vzniká ze žárlivosti. Kniha Příslaví jmenuje další příčiny: svévoli, pýchu (13,10), hněv (15,18), posměch (22,10), chamtivost (28,25), urážlivá slova (15,1).

Hádavý muž rozněcuje spor (Příslaví 26,21). Svárlivá žena je opakovaně přirovnávána k ustavičnému kapání v den, kdy vydatně prší (Příslaví 19,13; 27,15). Zkazí i ten nejkrásnější domov a vzbuzuje hněv (Příslaví 21,9; 25,24; 21,19).

Mnozí manželé si navzájem předhazují svárlivost. Zapomínají však, že kdyby jen jeden z obou partnerů byl trpělivý, byl by uklidněn každý spor (Příslaví 15,18).

Upřímné pokání ze zla a odsouzení kořenu hříchu a vzájemné vyznání vlastní viny a hříchu jsou předpoklady k úplnému uzdravení a obnovení. Naproti tomu rozvod by nebyl řešením a je proti Boží vůli.

Závěrečná poznámka

Vroucí životní společenství mezi mužem a ženou s sebou přináší různé osobní otázky. Manželé mají společně v Boží přítomnosti zkoušet pohnutky a měřítko svého jednání. V důvěře v Pána a s Jeho milostí naleznou správná řešení všeho.

* * *

7. kapitola

RODIČE A DĚTI

„Věrou Mojžíš, narodiv se, ukryt byl za tři měsíce od rodičů svých, protože viděli krásné pacholátko, a nebáli se rozkazu královského“ (Židům 11,23).

„... který chován jest za tři měsíce v domě otce svého“ (Skutky ap. 7,20).

„A když ho nemohla (matka) déle tajiti, vzala mu ošatku ze sítí ... a vložila do ní to dítě“ (2. Mojžíšova 2,3).

Chceme jednotlivě pojednat o postavení a zodpovědnosti rodičů jako celku, o otci, matce a nakonec o dětech.

Rodiče

Normálně jsou povoláni, aby přiváděli na svět děti. Každé děťátko se svou nesmrtelnou duší má v Božích očích nekonečně vysokou cenu. Úkol rodičů nyní spočívá v tom, aby vychovávali své dítě, narozené v hříchu (tzn. jako potomek padlého Adama), pro Pána Ježíše, pro Jeho lid a pro nebe. To je spojeno s námahou a s časovými obětmi, jakož i s vynaložením sil. Ale bohatě se to vyplatí, neboť toto děťátko má být budoucím občanem nebe. Ale jak je hrozné a nezodpovědné, když je tento příkaz zanedbáván nebo vůbec není vykonáván.

Děti, Boží dar

Pro rodiče je velká čest, když mohou přijmout děťátko z ruky Pána (Žalm 127,3).

Různé ženy Starého zákona, jako Sára, Rebeka, Ráchel, manželka Manueho, Anna, a v Novém zákoně Alžběta, si toužebně přály mít děťátko. Jejich přání zůstalo nejdříve nesplněné. Velmi trpěly kvůli bezdětnosti.

- 1. Sára** se pokusila vyřešit tuto otázku svévolně. Z nedostatku víry a vytrvalosti ohledně Božích zaslíbení sklidila v případě s Agar jen těžkosti (1. Mojžíšova 16). Božímu příslibu se nevěřičně smála (1. Mojžíšova 18). Napřesrok Bůh naplnil Své zaslíbení. Sára sama přijala skrze víru sílu otěhotnět (Židům 11,11).

2. **Manželka Manueho** nerodila. Anděl jí zaslíbil syna a nařídil jí, jak vychovávat nazarejského (zasvěceného Bohu). Jejímu muži nestačila slova anděla. Naléhavě prosil Boha, aby je oba poučil ohledně chlapce. Bůh odpověděl na jeho přání, ale nepřipojil již nic k Svým původním poučením (Soudců 13).

Přes nedostatečnost takové Sáry nebo Manueho Bůh vždy splnil Svůj slib.

3. **Izák a Zachariáš** prosili o potomky a Bůh vyslyšel jejich prosby (1. Mojžíšova 25,21; Lukáš 1,13). Slyšel také Ráchel a dal jí syna (1. Mojžíšova 30,22).

4. Dalším příkladem je **Anna**, která naléhavě prosila o syna, a Bůh slyšel její prosbu a daroval jí dítě (1. Samuelova 1,27). Co udělala s tímto Božím darem?

Už před jeho narozením slibovala: „... *dám jej tobě, Hospodine, po všechny dny života jeho*“ (1. Samuelova 1,11). Měl se stát Nazarejským, zasvěceným Bohu, navždy, ne jen na nějaký určitý čas. Tak se zřekla ve prospěch svého Boha svých osobních práv vůči dítěti a splnila svůj slib: „*Proto já také oddávám jej Hospodinu; po všechny dny, v nichž živ bude, oddaný jest Hospodinu*“ (1. Samuelova 1,28). Bůh jí nezůstal nic dlužný. „*Mládeneček Samuel prospíval a rostl, a milý byl, jakož před Hospodinem, tak i před lidmi*“ (1. Samuelova 2,26).

I když Nový zákon nás dnes neučí o nějakých slibech, přesto je smýšlení, v jakém jednala Anna, pro nás velmi hodné následování. I na své děti bychom měli ve víře pohlížet jako na „krásné pro Boha“ (Skutky apoštolů 7,20 – poznámka). Kdybychom jen měli víc matek, jako byla Anna, které by si nepřály syna pro sebe, ale pro Pána a pro službu ve svatyni!

Také dnes je v oblasti bezdětnosti velmi mnoho skrytých těžkostí. Pro mnohé, kteří nemohou mít děti, je to těžké a trpí tím. Jiní využívají příležitosti, aby vedli k Pánu Ježíši cizí děti, takže pro budoucí časy se na ně dnes může vztahovat Izaiášovo proroctví: „*Více bude synů opuštěné, nežli synů té, která má muže*“ (Izaiáš 54,1).

Tak viděl Mardocheus svůj úkol v tom, aby vychovával svoji neter Ester, jejíž rodiče zemřeli (Ester 2,7).

Rodiče a jejich jednotnost při výchově

Nadržování nebo křivdění jednomu nebo více dětem otcem nebo matkou nebo společně oběma je v každém případě škodlivé. Izák miloval Ezaua, ale Rebeka měla ráda Jákoba (1. Mojžíšova 25,28). Následky vedly až k opakovanému oklamání otce (1. Mojžíšova 27,6-17.36).

Děti jsou různé. Například Ezau byl znalý lovu, muž pole, naproti tomu Jákob byl klidný, domácí typ, který zůstával ve stanech. Takových vlastností je možné si všimnout už v dětském věku.

Děti potřebují ke své výchově, aby rodiče byli jednomyslní a aby jednotně jednali. Při tom je třeba dbát, aby otec a matka zůstávali ve svém postavení, které jim Bůh určil.

Rodiče jako následováníhodný příklad pro děti

Děti napodobují dobro a zlo dospělých.

1. Pískání a skákání nebo zpěv žalozpěvů, naříkání a pláč – to děti viděly a slyšely, aniž by chápaly hlubší smysl toho. V jejich hrách bylo vidět, jak napodobují dospělé (Matouš 11,16.17).
2. Při příjezdu Pána Ježíše do Jeruzaléma volaly zástupy: „*Hosanna synu Davidovu!*“ Krátce potom děti v chrámě volaly totéž. Opakovaly to, co slyšely, aniž by rozuměly významu toho, co volají, a – jaká milost – Pán to uznal. „*Z úst nemluvňátek a kojenců dokonale jsi chválil.*“ (Matouš 21, 9.15-16)
3. Titus musel napomínat mládence a přitom sám být příkladem (Titovi 2,6-7). Napomenutí, která byla slyšet, musela být také vidět.
4. Mojžíšovi rodiče se nebáli rozkazu egyptského krále. Jejich syn napodobil jejich víru a nebál se hněvu královského (Židům 11,23.27). Tak jednal Mojžíš vírou jako syn v rodině víry.
5. Ochoziáš „*chodil po cestě otce svého a po cestě matky své*“. Podle jejich vzoru se oddával modloslužbě (1. Královská 22,53).

Dobrý a špatný příklad rodičů je účinnější, než se myslí. Tato metoda výchovy – příklad – použitá v dobrém smyslu však klade neustále na rodiče velké požadavky.

Obecné zásady pro výchovu

1. Držet děti v poddanosti s veškerou důstojnou vážností

Tato podmínka pro službu dohlázele (1. Timoteovi 3,4) je směrodatná pro každý dům věřících. Neznamená nechávat volný průběh vůli dětí. Právě tak málo omluvitelné je panovačné chování otce. Rodiče se mají vyznačovat důstojnou vážností.

2. Dobře vést děti

Tento předpoklad pro činnost diakona (1. Timoteovi 3,12) platí i všem věřícím rodičům a vyžaduje od nich neustálý zodpovědný postoj při výchově jejich dětí. Mohou však s vírou vyhledávat pomoc Pána. A když se jim nedostává moudrosti, vyprosí si ji od Boha a bude jim dána (srov. s Ep. Jakuba 1,5).

3. Pro výchovu dětí neexistuje žádná šablona

„Vyučuj mladého podle způsobu cesty jeho“ (Příslaví 22,6). To předpokládá pro každé dítě individuální jednání, kterému někdy jeho tělesný sourozenci málo rozumí. Je zapotřebí mnoho moudrosti, aby rodiče zůstali uchráněni před chybami.

Chlapec *„když i zestárne, neuchýlí se od ní“* (Příslaví 22,6). Dobrá, špatná nebo vůbec žádná výchova ovlivní celý život.

Cíle výchovy

Otec a matka mají v přítomnosti Pána Ježíše zkoušet vytčené cíle pro své děti, zda odpovídají vůli Pána a slouží blahu dětí, anebo snad jen jejich osobní ctižádosti (Římanům 12,16).

1. Jochebed, Mojžíšova matka, měla pro výchovu svého syna k dispozici jen málo času. Jak rychle se dostanou i naše děti z dobře chráněného okruhu rodiny do světa plného nebezpečí. Jochebed a určitě také její manžel zasadili do Mojžíšova srdce předpoklady, aby Mojžíš, až vyroste, z lásky ke svému lidu odepřel být jmenován synem faraonovy dcery, a raději si zvolil trpět pohanění s Božím lidem, než mít časné potěšení hříchu. Považoval pohanění Kristovo za větší bohatství než egyptské poklady. Jeho matka musela svého syna nechat v prostředí, které bylo nepřátelské Bohu, ale učinila to v pevné důvěře v Boha a nebyla zahanbena (Židům

11,24-26). Ve věku čtyřiceti let přišlo Mojžíšovi na srdce, aby se podíval na své bratry, izraelské syny. Zaseté símě vzešlo.

2. Apoštol Jan neměl větší radost, než aby slyšel, že jeho děti **chodí v pravdě** (3. Jana 4; srov. 2. Jana 4). Tato slova vyslovil pravděpodobně o věřících, jimž se stal otcem v Kristu. Není to pro věřící rodiče cíl hodný námahy, aby se jejich děti nejen obrátily, ale aby také chodily v souhlasu s celým křesťanským učením a pravdou?

Dnes tu je nebezpečí, že rodiče budou sledovat ctižádostivé cíle, které dětem uvnitř i zevně jen škodí.

3. Lámech, Kainův potomek, je toho výmluvným příkladem. Jeho synové to ve světě přivedli daleko. Založili počátky společenského řádu. Jábal byl otec bydlících ve stanech a majitel stád (zemědělství a chovatelství dobytka), Jubal otec všech, kteří uměli hrát na lyru a flétnu (hudba a umění), Tubalkain, „*řemeslník všelikého díla od mědi a od železa*“ (řemeslo a průmysl). Obchod přišel až později, za dnů Sodomy (1. Mojžíšova 4,19-22).

Každý věřící se nalézá v tomto světě. Má pracovat v tichosti a jíst svůj chléb (2. Tesalonickým 3,12). Když ale jeho celá mysl a úsilí sleduje jen jeden cíl: dosáhnout nejvyššího místa, aniž by se přitom staral o svůj duchovní stav, tu on sám utrpí škodu.

Tento světový systém bez Boha nabízí všechno, aby uspokojil přirozeného člověka a aby mu dopomohl k úspěchu, sám ale skončí v soudu.

Také v naší době působí na věřící silným vlivem. Velké škody vznikly z nedostatku bdělosti.

4. Jiní rodiče shromažďují pro své děti poklady a omlouvají svou chamtivost 2. Korintským 12,14: „*Nemají zajisté synové rodičům pokladů shromažďovati, ale rodičové synům.*“ Tímto výrokem však apoštol chtěl pouze ospravedlnit svůj způsob jednání, kdy nechtěl být Korintským přítěží.

Rodiče se z lásky starají o své děti. Shromažďují v první řadě poklady v nebi, které nehynou (Matouš 6,20).

Duchovní pomoc rodičů

Je zvláště cenná a potřebná v okruhu rodiny. Různé příčiny mohou dát podnět k duchovnímu poučení dětí.

1. Dobrovolná vysvětlení o bohoslužbě

Když děti nejsou přítomné při bohoslužbě, což je velmi politováníhodné, chybí jim názorné vyučování. Slavení slavnosti nekvašených chlebů dávalo Izraelitovi krásnou příležitost, aby svému synu vysvětlil její význam. Otec mohl vyprávět o svých osobních zkušenostech, **co při něm učinil Bůh, když vyšel z Egypta** (2. Mojžíšova 13,8).

Kolik toho je v životě shromáždění a doma, co umožňuje rodičům svědčit o jejich osobních zkušenostech víry a vysvětlovat biblické pravdy.

2. Otázky z dětských úst

Děti jsou dobří pozorovatelé a kladou tomu odpovídající otázky. Dělají to i v duchovní oblasti. Kolik škod se způsobí, když rodiče myslí, že jejich děti jsou ještě příliš malé na odpověď. Nebo neodpověděli proto, že i pro ně samé je tato otázka ještě otevřená?

Starý zákon podává zprávu o čtyřech takových otázkách. Děti se mohly ptát při příležitosti každoroční slavnosti Fáze v zemi:

- a) **„Jaká jest to služba vaše?“** (2. Mojžíšova 12,26-27) Bůh dal rodičům předem správnou odpověď: *„Oběť Fáze toto jest Hospodinu, který po-minul domů synů izraelských v Egyptě, když bil Egypt, domy pak naše vysvobodil.“* Tak skončila pýcha tohoto světa v soudu.
- b) **„Co jest to?“** (2. Mojžíšova 13,14-15) Tak se mohl ptát syn rodičů, když viděl, jak každé prvorozené osle a každý prvorozený syn lidí byl vyplacen beránkem. Izraelský otec pak vyprávěl o svém vysvobození z otroctví, o Božím soudu na prvorozených Egyptanech a o zástupné smrti beránka. Proto, řekl, *„já obětuji Hospodinu všechny samce otvírající život, ale všechno prvorozené z synů svých vyplacuji“.*
- c) Kdyby syn chtěl v budoucnosti vědět: **„Co znamenají svědectví, ustanovení a soudy, které přikázal Hospodin Bůh náš vám?“** (5. Mojžíšova 6,20), pak otec měl k dispozici již známou Boží odpověď (verše 21-25). Byli osvobozeni z egyptského otroctví a nalézali se na cestě do zaslíbené země. *„Proto přikázal nám Hospodin, abychom ostříhali všech ustanovení těchto, bojíce se Hospodina Boha svého, aby nám dobře bylo po všechny dny. ... A spravedlnost mítí budeme, když ostříhati budeme a činiti všechna přikázání tato.“*
- d) Na otázku dětí: **„Co ti kamenové znamenají?“** (Jozue 4,6.21), předem napsal Bůh rodičům správnou odpověď: Vody Jordánu se rozestoupily před truhlou Boží. Izrael přešel tento Jordán po suchu.

Pán dá těm, kteří Mu důvěřují, vždy správné slovo. Čas a moudrost jsou zvláště potřebné při rozhovorech s dorůstajícími syny a dcerami. Tato služba vyžaduje trpělivost a vzájemnou důvěru. Kéž Pán dá milost také k zodpovězení nepohodlných otázek. Ale na vyzývavé otázky neodpovídal ani sám Pán Ježíš.

3. Poučování dětí

Bůh poučil Svůj lid o způsobu, jakým musí vyučovat své děti.

„Má slova, z nichž by se učili ..., a témuž aby syny své učili“ (5. Mojžíšova 4,10).

První předpoklad je tedy ten, že rodiče se nejdřív sami učí znát Boží slovo.

5. Mojžíšova 11,18 obsahuje další předpoklad: *„Složte tato slova má v srdci svém a v myslí své.“* Otcové a matky budou přijímat Boží slovo víc srdcem, a ne jen rozumem, aby ho potom vyučovali svým dětem.

5. Mojžíšova 6,6 dává rodičům ještě jeden další poukaz: *„A budou slova tato ... v srdci tvém.“* Jak důležité je zachovávaní Slova v upřímném srdci. Teprve tehdy je dán předpoklad mluvit o něm dětem.

Je nápadné, jak právě 5. kniha Mojžíšova obsahuje plno poučení k blahu dětí. Izraelský lid měl vejít do zaslíbené země a Mojžíš tam obracel celou jejich pozornost.

Také dnes se mohou věřící rodiče těšit ze svého nebeského povolání v Kristu. Žijí se svými dětmi v nebezpečném prostředí, které se nestará o Boží slovo. Pán se však stará o blaho jejich dětí a chce, aby je jejich rodiče poučovali o cestě k nebi.

Z biblického místa v 5. Mojžíšově 4,10 je patrné, že rodiče jsou povoláni, aby své děti poučovali. Je trestuhodnou lehkomyšlností, když tento úkol přenechávají učitelům nedělní školky. Poučování a seznamování s těmito věcmi je záležitostí **obou rodičů** (Přísloví 1,8; 6,20). Otec a matka se nemohou vyhnout této povinnosti. Když se k tomu necítíš být schopný, modli se za to a s horlivostí čti Bibli.

Rodinné povinnosti ztěžují každodenní čtení Bible. Ale Pán každou věrnost bohatě odmění. Požehnání přichází zvláště ve prospěch dětí. Rodiče přizpůsobí svá poučování schopnosti dětí je přijímat.

Kde a kdy je nejlépe udílet tato poučení dětem? Boží slovo nám ukazuje různé možnosti. Doma, na cestách, ráno a večer, museli Izraelité **učit** své

děti (5. Mojžíšova 11,19); a ještě více, poté co Boží slova zakořenila v srdcích rodičů, byli rodiče v stavu je svým dětem dokonce **důtklivě nakazovat** a často opakovat (5. Mojžíšova 6,6-7) a **přikázat jim**, aby je střežili a činili (5. Mojžíšova 32,46). V 5. Mojžíšově 4,9 je okruh potomků, kteří jsou poučováni, rozšířen dokonce na vnuky.

Modlitby rodičů za jejich děti

Manue naléhavě prosil za poučení ohledně chlapce, který se měl narodit (Soudců 13,8).

Anna se modlila za syna. Vyslyšení její modlitby ji potom znovu vedlo k modlitbě (1. Samuelova 1,10; 2,1). To je příklad pro matky a ty, které se jimi stanou.

Jaká výsada to je pro věřící rodiče, že mohou své děti a jejich problémy vždycky znovu přinášet v modlitbě Pánu.

Nový zákon podává čtyři příklady tří různých otců a jedné matky, kteří se ve svých těžkostech s modlitbou obrátili na Pána Ježíše.

1. Královský úředník v Kafarnaum měl syna, který ležel a umíral. Modlitba toho otce se skládala ze sedmi slov: „*Pane, sestup, dříve než můj syn zemře.*“ Otec věřil slovům Pána, který mu řekl: „*Jdi, syn tvůj živ jest.*“ A jeho dítě se uzdravilo ze své nemoci (Jan 4,46-54).
2. Kananejská žena musela vytrvat v modlitbě, protože se nalézala mimo okruh požehnání Izraele a Pán chtěl zkusit její víru. Její první modlitba se skládala ze dvanácti, druhá jen ze tří slov: „*Pane, pomoz mi!*“ Poté co s vírou zaujala správné místo, byla její dcera uzdravena (Matouš 15,21-28).
3. Jednorozená dceruška představeného synagogy Jaira ležela v posledním tažení. Její otec padl k Ježíšovým nohám a **velmi Ho prosil**, aby uzdravil jeho dceru. Zatímco byl Pán Ježíš jiným způsobem zdržen, dvanáctiletá dcerka zemřela. Později přišel Pán do domu, vzal tu zemřelou dívku za ruku, a ona vstala (Marek 5,21-43).
4. Jeden otec přivedl svého jediného, ale náměsíčného syna k učedníkům. Ti ho ale nemohli uzdravit. Otec padl před Pánem Ježíšem na kolena a prosil Ho: „*Pane, smiluj se nad mým synem.*“ Ježíš pohrozil démonovi a ten od něho odešel. Od té hodiny byl chlapec vyléčen (Matouš 17,14-18).

Pomoc lidí může selhat, ale pomoc Pána Ježíše a našeho nebeského Otce neselže nikdy. Sice vždycky nevyslyší naše přání, ale vždycky odpoví podle Své moudrosti a k blahu nás a našich dětí a ke cti Svého jména. Odpověď může někdy být „ne“. Věřící rodiče ale mohou s důvěrou a s vírou prosit za své neobrácené děti, neboť tato prosba je v souladu s Božími myšlenkami.

Mají děti navštěvovat shromáždění věřících?

Tuto otázku si kladou zejména rodiče živějších dětí, ale i návštěvníci hodin velebení, shromáždění ke zvěstování Božího slova a k modlitbě. Boží slovo nám k tomu dává některé směrnice, podle kterých bychom mohli konstatovat určité rozdíly ve zralosti dětí. Podobně psal Pavel, jak to odpovídalo duchovnímu porozumění Korintským: „*Mluvím jako k dětem*“ (2. Korintským 6,13).

1. Děti a nemluvňata

V knize Joele 2,16 je ohlášeno slavnostní shromáždění k pokání a obrácení budoucího izraelského ostatku: „*Shromažďte lid, posvěťte shromáždění, shromažďte starce, shromažďte maličké i ty, jenž prsí požívají.*“ Kojenci nebyli v stavu činit pokání nebo se obrátit. Neochotným náboženským vůdcům Židů musel Pán Ježíš říci: „*Nikdy-li jste nečetli, že z úst nemluvňátek a těch, kteří prsí požívají, dokonal jsi chválu?*“ (Matouš 21,16). Přítomnost těchto jemných stvoření, která ještě nemají porozumění a dokonce mohou příležitostně rušit, je libá Bohu při chválení a při pokání. „*Mládenci, též i panny, starci s **dítkami**, chvalte jméno Hospodinovo*“ (Žalm 148,12-13).

2. Malé děti

„*Shromáždě lid, muže i ženy, i **děti** ..., aby **slyšice**, učili se a báli se Hospodina Boha vašeho*“ (5. Mojžíšova 31,12)

Učení se Boží bázi nikdy nezačíná příliš brzy.

Jozafat a celý Juda stáli před Hospodinem se svými **malými dětmi**, se svými ženami a se svými syny (2. Paralipomenon 20,13). Ve své těžkosti se všichni shromáždili před Bohem k modlitbě.

3. Děti

*„Vy všichni dnes stojíte před Hospodinem Bohem svým, ... všichni muži Izraelští, **dítky** vaše i ženy vaše, ... abyste vešli v smlouvu Hospodina Boha svého...” (5. Mojžíšova 29,10-12).*

- a) Jozue předčítal celému izraelskému shromáždění, včetně žen i **dětí**, slova zákona (Jozue 8,35).
- b) K Ezdrášovi se sešlo velmi veliké shromáždění mužů a žen a **dětí** ke koření se (Ezdráš 10,1). Děti byly přítomné nejen při tom, když lid plakal, ale také když jim Bůh daroval velkou radost ze znovupostavení jeruzalémské zdi; také ženy a děti se radovaly (Nehemiáš 12,43).
- c) Poté co Pavel zůstal sedm dní u učedníků v Týru, vyprovodili ho bratři s ženami a **děťmi** až za město. Na břehu poklekli a pomodlili se (Skutky apoštolů 21,5). Děti se zdržovaly při Božím lidu.

4. Ti, kteří mohli rozumět

Ezdráš přinesl zákon před shromáždění jak mužů, tak i žen a před **všechny, kteří mohli rozumně poslouchat**. Tato třetí skupina obsahovala dorůstající mládež, která už měla rozum, aby poslouchala zákon a rozuměla jeho smyslu (Nehemiáš 8,2-3). Kde se dnes nalézá mládež z křesťanských domů?

5. Synové a dcery, kteří měli poznání a rozumnost

Plně zodpovědní synové a dcery se s lidem oddělili od zlého a zavazovali se pod přísahou, že budou dbát na Boží přikázání a plnit je. Předpokládalo to určitou zralost (Nehemiáš 10,28-29).

Věk mladých ve výše zmíněných shromážděních **ke koření se, k projevení radosti, k vstoupení ve smlouvu a k vykonání přísahy** byl předpokladem k lepšímu porozumění.

Naproti tomu při shromážděních **k chválení, k pokání, k učení a k modlitbě** měli ti nejmladší být přítomni, nezávisle na tom, jaká byla míra jejich porozumění. Což nebral i Pán Ježíš malé děti do Své náruče, nekládal na ně ruce a nedával jim požehnání (Marek 10,16)? Jeho požehnání nezáviselo na jejich poučení nebo porozumění a nebylo vázáno na určitý věk. Kterí rodiče by

chtěli svým malým děťátkům upírat toto požehnání, které mohou obdržet jen v blízkosti Pána? Ale rodiče se také budou snažit, aby jejich děti ve shromážděních rušily co možná nejméně, aby trpělivost přítomných nebyla zatěžována víc, než se sluší.

Svět a děti

Děti tvoří pevnou součást rodiny. Jsou budoucností národa. Farao chtěl nechat vyjít ze země pouze izraelské muže. Tak by zůstala moc nad celým národem v jeho ruce. Ale Mojžíš trval na tom: „*S dítkami i se starými našimi půjdeme, s syny i s dcerami našimi*“ (2. Mojžíšova 10,8-9).

Ittai, který sám nebyl Izraelita, šel se všemi dětmi, které byly s ním, s pronásledovaným králem Davidem přes potok Cedron k poušti (2. Samuelova 15,22); to je příklad hodný následování pro nás a pro naše děti: zvolit si v tomto světě stranu našeho zavrženého Pána. Možná, že na přechodnou dobu stojíme osamělí, mimo velké masy lidí, ale v následování Pána nikdy nebudeme ukráceni.

Rodiče potřebují milost Pána, aby své děti vychovávali v Boží bázni.

Obraťme se nyní zvláště k otcům.

OTCOVÉ

Jak je vidí Bůh

Bůh častěji používá obraz otce, aby ukázal Své vlastní podstatné rysy: „*Jako nosí člověk syna svého*“ (5. Mojžíšova 1,31); „*jako se slitovává otec nad synem svým, který mu slouží*“ (Malachiáš 3,17); „*jako se slitovává otec nad dítkami*“ (Žalm 103,13). Bůh z lásky kárá, „*a to jako otec syna, ježž li-buje*“ (Příslaví 3,12, citováno v Židům 12,6) Apoštol **napomínal a těšil** věřící v Tesalonice „*jako otec dítek svých*“ (1. Tesalonickým 2,11). Otcové se mají vyznačovat milující péčí o své děti.

Varování

Tato jsou udělena v Efezským 6,4 a v Kolossenským 3,21 a je nápadné, že jsou určena otcům, a ne matkám. **Otcovské** výchově dětí hrozí dvě nebezpečí:

1. Mohou děti dráždit nebo vyprovokovat k hněvu.
2. Mohou děti zlobit a zbavit je odvahy.

Jeden příklad: David plné dva roky nedovolil svému synu Absolonovi, aby ho viděl. A přece ho nechal přivést z Gessur, kam Absolon utekl po zavraždění svého bratra. David toužil po svém synu, a nechtěl odstranit zlo ze svého domu. Davidovo tvrdé opatření, které mělo trochu zakrýt jeho chování, které nebylo podle předpisů, vzbudilo však Absolonův hněv (2. Samuelova 14,23-24.28-32).

Při výchově dětí s obtížným charakterem je důležité opravdu si vzít k srdci napomenutí: neprovokovat je. Také jemnocitné děti mohou být otcovými nepromyšlenými, tvrdými slovy nebo možná dokonce nespravedlivými výčitkami a tresty zlobeny a zbavovány odvahy. Ovšem prostřednictvím aut autoritativního vlivu dnes vzniká spíše nebezpečí příliš velké shovívavosti.

Pozitivní výchovné rady v Efezským 6,4

1. Kázeň

Jejím smyslem je oprava, náprava a neznamená totéž, co tělesné tresty, které ale také nevylučuje. Neboť „*metla a kárání dává moudrost*“ (Příslaví 29,15).

- a) **Napomínání kázně** jsou cesta života (Příslaví 6,23 – přel.). Nejdříve musí být dítě láskyplnými a přece rozhodnými slovy usvědčeno, že jeho jednání a chování bylo chybné, a potom musí být poukázáno na to, co je správné. Samotné pokárání zbavuje odvahy, ale ukázání správné cesty zavazuje, aby dítě poslechlo. Přesto napomenutí nevede vždy k výchovnému úspěchu, takže k tomu přistupuje metla jako další výchovný prostředek.
- b) **Metla kázně** vzdálí bláznovství, které je přivázáno k srdci mladého (Příslaví 22,15). Ale její použití v hněvu nebo podle vlastní libovůle je neúčinné a jako následek se dostaví jen další těžkosti (srov. Příslaví 19,18; 22,8; Židům 12,10). Závislost na Pánu v modlitbě, Boží bázeň a vnitřní klid patří k předpokladům provádění kázně, jak ji chce Bůh. Pokud pouze hrozíme tresty, které nikdy skutečně nevykonáme, bude to působit velmi neblaze. Jako následek toho děti nebudou brát vážně slova rodičů ani to, co Boží slovo mluví o trestu. I když je dnes tělesné trestání

zakázáno, přesto si poukazy otcům v Přísloví 23,13-14; 13,24 uchovávají svou plnou platnost. Kázeň zamýšlí spasení duše (Přísloví 23,14); kdo se ale nenaučil brzy poslouchat, později neuposlechne ani evangelium.

2. Napomínání Pána

Výstižný příklad dává Abraham. Když se ještě nenarodil Izák, mohl již Bůh o jeho otci říci: „*Nebo znám jej; proto přikáže synům svým, a domu svému po sobě, aby ostříhali cesty Hospodinovy, a činili spravedlnost a soud*“ (1. Mojžíšova 18,19).

Také prorok Izaiáš svědčí: „*Otec synům v známost uvedí věrnost tvou,*“ (Izaiáš 38,19 – přel.). Hlava rodiny je povolána podávat svým potomkům zprávu o Boží **věrnosti**, kterou osobně a ve svém domě zakusila. Matka bude dětem mluvit spíš o **lásce** Pána.

Převrácená výchova

1. Elí věděl o provinění svých synů a v lásce je napomínal, ale nezabránil jim (1. Samuelova 2,22-25; 3,13). V tomto případě pouhá napomenutí nestačila, **chyběla kázeň**.
2. Král David nikdy v životě nezarmoutil svého syna Adoniáše, aby řekl: „Proč jsi to učinil?“ (1. Královská 1,6). V trestuhodné shovívavosti mu všechno dovolil. **Chybělo napomenutí**.

Požehnání a zlořečení otců

1. Požehnání

Patriarchové Izák a Jákob zaslíbili svým synům pozemská požehnání. To odpovídalo zaslíbením pro Izrael (Židům 11,20-21; srovnej s 1. Mojžíšovou 49,26). K tomu patřilo i požehnání dětem. (5. Mojžíšova 28,4). Tak se nestejně rozmnožili potomci Eleazara a Itamara, obou synů kněze Arona. Eleazarův dům byl požehnaný pro věrnost Fínesa a jeho horlivost pro Boží věc, zatímco Elí, jeden z potomků Itamara, hříchem svých synů přivedl na sebe a na svůj dům soud (1. Paralipomenon 24,4; 4. Mojžíšova 25,11-13; 1. Samuelova 2,22-23.31-33).

Požehnání věřících v naší době nesou duchovní charakter.

Pán Ježíš vysvětloval na příkladech, že otcové dávají svým dětem jen

dobré věci (Lukáš 11,11-13). Věřící otcové by měli mít na zřeteli duchovní a materiální blaho svých dětí.

2. Následky nepravosti otců

Bůh je vyhledával na dětech ve třetím a čtvrtém pokolení (2. Mojžíšova 20,5). Boží neproměnitelná svatost a spravedlnost toto vyžadovala na oněch modlářích, kteří Ho nenáviděli. Naproti tomu platí zdánlivě si protiřečící, ale božská zásada: „*Duše, která hřeší, ta umře. Syn neponese nepravosti otcovy*“ (Ezechiel 18,20).

Následující příklady ze Starého zákona ilustrují tuto skutečnost:

- a) Izraelské děti musely na poušti po čtyřicet let nést hříchy svých otců, které otcové učinili v průběhu čtyřiceti dnů (4. Mojžíšova 14,33-34). V době zavedení dětí Judy do Babylonu naříkal prorok Jeremiáš: „*Otcové naši hřešili, není jich, my pak trestání po nich neseme*“ (Pláč Jeremiášův 5,7).

Ačkoliv už nejsme pod zákonem, trpí dnes mnoho potomků pod následky hříchů jejich předků, jak osobně, tak v rodině. Ani Boží církev toho není ušetřena. Boží svatost zůstává, ale také Jeho dobrotivost vůči těm, kteří Ho milují.

Vedle těchto příkladů kolektivů lidí existují také příklady jednotlivých osob, o některých se krátce zmíníme:

- b) Joáb zavraždil svého domnělého protivníka Abnera. David neměl vinu na tomto činu. Rozsudek nad vrahem zněl: „*Nechť není prázden **dům Joábův** toho, jenž by trpěl tok, aneb malomocného a na hůl se podpírajícího, aneb padajícího od meče a nemajícího chleba*“ (2. Samuelova 3,28-29).
- c) Muž Boží musel oznámit knězi Elímu: „*Víces ctil syny své, nežli mne, ... aniž bude starce v domě tvém po všechny dny, ... množství domu tvého zemrou ve věku vyspělém*“ (1. Samuelova 2,29-33). Tato slova se do písmene naplnila (1. Samuelova 22,18; 1. Královská 2,27).
- d) Gézi oklamal syrského hejtmana Námana a obelhal proroka Elizea. Proto na něm a na jeho semeni až na věky ulpělo Námanovo malomocenství (2. Královská 5,27).
- e) Dátan a Abiron povstali s rotou Chóre proti Mojžíšovi a Aronovi a především proti Bohu. Stáli u vchodů do svých stanů se svými manželkami,

syny a malými dětmi. A země otevřela svá ústa a pohltila je a jejich rodiny i všechny lidi, kteří náleželi k Chóremu, a všechny majetek (4. Mojžíšova 16,27.32).

- f) Achan si při dobytí Jericha vzal, přestože věděl, že nemá brát, z kořisti, která patřila k Božímu pokladu, stříbro, zlato a oděv. Neoprávněným způsobem oloupil Boha. Přitom uvedl soužení na celý národ, na sebe, svůj dům i na svůj majetek. „*I uházel jej všechny lid kamením, a spálili je ohněm, ukamenovavše je kamením. Potom nametali naň hromadu kamení velikou, která trvá až do tohoto dne*“ (Jozue 7,24-26).

Možná je pro nás obtížné pochopit, že nevinné děti pocítí důsledky provinění svých předků, např. následky alkoholu nebo drogové závislosti; ale cesty Boží vlády s člověkem odpovídají Jeho svatosti. Bůh je příliš čistý, než aby hleděl na hříchy.

Ale Bůh rozlišuje mezi soudem nad hříchem a mezi následky hříchu. Jedná spravedlivě. „*Nebudou na hrdle trestání otcové za syny, ani synové trestání budou na hrdle za otce, jeden každý za svůj hřích umře*“ (5. Mojžíšova 24,16). Tento poukaz platil soudcům v Izraeli.

Soud nad hříchem postihne provinilého osobně, ale **následky** mohou postihnout děti. Ale Boží milosrdenství se právě v takových okolnostech často chlubí proti soudu (Jakub 2,13).

V protikladu k synům Dátana a Abirona, o kterých jsme se zmínili výše, synové Chóre nezahynuli se svým otcem. Určitě to pro ně nebylo lehké, když zaujali postavení proti vlastnímu bezzákonnému otci a rozhodli se postavit se na Boží stranu. Uposlechli Mojžíšovy výzvy: „*Odstupte, prosím, od stanů bezbožných mužů těchto, aniž se čeho dotýkejte, což jejich jest, abyste nebyli zachvázeni ve všech hříších jejich*“ (4. Mojžíšova 26,16; 16,26). Žalmy synů Chóre svědčí o jejich vděčnosti vůči Bohu za Jeho zachraňující milost.

Žijeme v době milosti, a již ne v době zákona. Když vyznáváme své hříchy, Bůh je v Kristu odpustí, ale mnohdy tu zůstanou následky naší neposlušnosti vůči Božímu slovu.

Ty a tvůj dům

Už dříve jsme poukázali na zodpovědnost muže a na následky jeho osobní věrnosti nebo nevěrnosti vůči jeho rodině. Božské vztahy k domu věřícího

jsou nade vše líbezné.

1. Boží péče

Zahrnuje celý dům.

- a) Noému mohl Bůh dosvědčit: „*Vejdí **ty a tvůj celý dům** do korábu; neboť jsem tě viděl **spravedlivého před sebou**“ (1. Mojžíšova 7,1 – přel.). Noé stavěl koráb „**k záchránění svého domu**“ (Židům 11,7). Tak jej uchránil před soudem.*
- b) Bůh nechal Josefa, aby se během pěti let postaral o patriarchu Jákoba **a jeho dům**, aby nezahynuli v době hladu (1. Mojžíšova 45,11).
- c) Bůh chránil bohobojnou ženu ze Sunem, jejíhož syna Elizeus oživil, **a její dům** před hořkými následky přicházejícího hladomoru (2. Královská 8,1).

2. Boží zaslíbení

Jsou k prospěchu celého domu.

- a) Kornelius byl zbožný a bohobojný s celým svým domem. A anděl mu řekl: Nech zavolat Šimona Petra. On ti bude mluvit slova, skrze něž spasen budeš, **ty i všechen tvůj dům** (Skutky apoštolů 10,1-2; 11,13-14). Tento příslib se naplnil, když Duch Svatý sestoupil na všechny, kteří poslouchali ta slova (Skutky apoštolů 10,44).
- b) Žalářník ve Filippis na své volání z nouze: „*Páni, co já musím činit, abych spasen byl?*“ dostal vyzvání a zaslíbení: „*Věř v Pána Ježíše Krista, a budeš spasen **ty i dům tvůj**.*“

On se veselil, že se všim domem svým uvěřil Bohu (Skutky apoštolů 16,30.31.34).

V obou případech spočívalo naplnění Božích příslibů nejen ve vyznání navenek.

3. Důsledky rozhodnosti otců

- a) I Krispus, představený synagogy v Korintu, uvěřil v Pána se svým celým domem (Skutky apoštolů 18,8). Víra otce za sebou táhla ty, kteří k němu patřili, na stejnou cestu za ním.
- b) Duch Svatý vydává knězi Joiadovi svědectví, že činil, co je dobrého, Izraeli a Bohu i domu Jeho (2. Paralipomenon 24,16).

Jeho manželka Jozabad, králova dcera, zachránila svého synovce Joasa před zavražděním a schovávala ho po dobu šesti let v domě Božím. Po smrti Joiady však knížete svedla krále a jeho lid k modloslužbě. V této temné době nesla věrnost kněze vůči Bohu viditelné ovoce v jeho vlastním domě. Duch Boží použil jeho **syna** Zachariáše, aby lid vážně varoval. Ale král a lid odmítli jeho varovné volání a zabili ho (2. Paralipomenon 24,20-22). Ale Bůh nezapomněl ani na věrnost otce, ani na věrnost syna.

- c) Poté co dal Bůh králi Davidovi zaslíbení, David se posadil před Hospodinem a řekl: „*Kdo jsem já, Panovníče Hospodine, a jaký jest dům můj, že jsi mne přivedl v ta místa? ... Však ty znáš služebníka svého*“ (2. Samuelova 7,18.20). Při pohledu zpátky na své nedostatky a nevěrnost ve svém domě však musel David na konci svého života zvolat: „*Ačkoli můj dům není takto u Boha*“ (2. Samuelova 23,5 – přel.).

Nedaří se nám právě tak, že jsme na jedné straně přemoženi důkazy dobrovosti a péče Pána vůči naší rodině, ale na druhé straně musíme být zarmoucení a zahanbení pro tak mnoho nedostatků a selhání v naší rodině?

Generační problém z pohledu otců

Již v knize Kazatel je napsáno: „*Jedno pokolení odchází a jiné pokolení přichází*“ (kapitola 1,4 – přel.). Po smrti Jozueho a celého jeho pokolení nastoupilo po nich jiné pokolení, které neznalo Boha, ani skutky, které činil pro Izrael (Soudců 2,10). Co bylo příčinou? Možná, že nastupující pokolení nemohlo o svých otcích říci: „*On **vyučoval** mne a říkal mi: Ať se chopí výmluvností mého srdce tvé, ostříhej přikázání mých, a živ budeš*“ (Příslaví 4,4).

Žalmista dosvědčuje:

„Co jsme slyšeli i poznali, a co nám otcové naši vypravovali, nezatajíme toho před syny jejich, kteří budoucím potomkům svým vypravovati budou chvály Hospodinovy, ano i moc jeho a divné skutky jeho, které činil. ... Aby to poznal věk budoucí, synové, kteří se zroditi měli, a ti povstanouce, aby vypravovali synům svým, aby pokládali v Bohu naději svou, a nezapomínali se na skutky Boha silného, ale ostříhali přikázání jeho“ (Žalm 78,3-7; 71,18).

Nevznikly generační problémy tím, že otcové zanedbali učit své potomky Boží bázní a žít ji před nimi? Kdyby se to stalo, mohla by i třetí generace zakoušet požehnání.

Boží slovo obsahuje také poukaz, jak řešit stávající problémy. Poslední verš ve Starém zákoně zaslubuje dobu, která patří ještě budoucnosti, ve které Bůh „*obráť srdce otců k synům, a srdce synů k otcům jejich*“ (Malachiáš 4,6). Toto zaslíbení platí právě tak dnes. Všimněme si ale, že Bůh začíná nejdříve s otci (srovnej s Lukášem 1,17). Řešení začíná v srdci otců!

MATKY

Jak je vidí Bůh

Bůh používá obraz matky, aby ukázal další ze Svých podstatných rysů: „*Jako toho, kterého matka jeho těší, tak já vás těšiti budu*“ (Izaiáš 66,13); „*Zdali se může zapomenouti žena nad nemluvnátkem svým, aby se neslitovala nad plodem života svého?*“ (Izaiáš 49,15) Poté co Bůh vyvedl Izrael z Egypta, **pečoval** o něj na poušti jako matka (Skutky apoštolů 13,18 podle francouzského překladu). Apoštol byl ve středu věřících v Tesalonice „**jemný**, (v kral. př. **tichý**), jako když matka chová dítky své“ (1. Tesalonickým 2,7).

Výchova dítěte prostřednictvím matky

Nejsou žádná výslovná napomenutí, určená matkám. Když však jí jsou svěřeny děti, je jejím prvním úkolem vychovávat je (1. Timoteovi 5,10). Stvořitel ji k tomu vybavil.

Následky převrácené nebo neúčinné výchovy postihnou většinou nejcitelněji právě matky:

„*Dítě sobě volné k hanbě přivodí matku svou*“ (Příslaví 29,15).

„*Syn bláznivý zármutkem jest matce své*“ (Příslaví 10,1).

„*Bláznivý člověk pohrdá matkou svou*“ (Příslaví 15,20).

Bezpečí u matky

V Žalmu 131,2 čteme slovo, se kterým možná nejsme dobře obeznámeni: „*Jako dítě odstavené u matky své.*“ V tomto obrazu se objevují vztahy mezi matkou, místem bezpečí, a dítětem, které už není závislé na své matce jako kojeneček, ale přesto tolik potřebuje bezpečí, které chce Bůh. Kam jinam by se mělo obrátit s tím, co mu působí starosti nebo co mu dělá radost? Jak velká je to ztráta, když chybí takové bezpečné útočiště!

Žel, že dosud rostoucí děti bývají ponechány samy sobě, protože matka chce raději vydělávat peníze na hmotná přání nebo zábavy, než odpovídat svému vysokému povolání matky. Úděl těchto dětí bez dozoru je smutný a je příčinou mnoha problémů.

Jiní přenechávají své děti k výchově prarodičům. Pokud nevzniknou nějaké naléhavé okolnosti jako nemoc, úmrtí apod., pak toto chování neodpovídá zodpovědnosti, jak si ji přeje Bůh.

Jak krásný je naproti tomu příklad takového Mardochea. Ester neměla otce ani matku. Její strýc Mardocheus ji vychovával a později se ještě staral o její vnitřní a vnější blaho (Ester 2,7.11; 4,14-16).

Vliv matky

1. Jak jsme viděli, byla Anna modlitebnice. Je to pak udivující, že vyprošený Samuel je na seznamu modlitebníků? (1. Samuelova 1,27; Žalm 99,6). Samuelův život a služba se vyznačovaly modlitbou, přímou prosbou a voláním k Bohu (1. Samuelova 7,9; 15,11 aj.).
2. V Eunice a jejím synu Timoteovi přebývala víra bez pokrytectví. Nebylo to nějaké dědictví, ale osobní vlastnictví jako následek příkladu věřící matky (2. Timoteovi 1,5).

Nechybí ani kazící vlivy, vycházející od matek.

3. Atalia pocházela z bezbožného Achabova domu a svému synu Ochoziášovi byla rádkyní k bezbožnému jednání a k záhubě. Na její radu vytáhl s izraelským králem do boje, až ho postihl soud Jého (2. Paralipomenon 22,3-5).
4. Kéž by se přísloví z Ezechiele 16,44: „*Jaká matka, taková její dcera*“, které je tam použito v negativním smyslu, v křesťanských domech ukázalo pravdivým v dobrém smyslu!

Jak je vidí Bůh

1. Děti jsou předměty **božského slitování**. Ve velkém městě Ninive napočítal Bůh více než 120 000 lidí, „kteří neznají rozdíl mezi pravicí svou a levicí svou“, a proto mohli zvláště zakoušet Boží slitování. Je to krásný obraz dětí, které ještě nedosáhly věku zodpovědnosti (Jonáš 4,11; srovnej s 2. Paralipomenon 30,9; s Matoušem 18,5.6; s Markem 9,37).
2. **Pán Ježíš miluje malé děti**. Bral je do náruče a přitom je přitiskl na Svě milující srdce, vkládal na ně ruce a žehnal jim (Marek 10,16).

Boží úsilí o děti

1. Bůh tvoří děťátko (Žalm 139,13-16). Již před svým narozením nebo od narození byl Jeremiáš **posvěcen** (Jeremiáš 1,5), Pavel **oddělen** (Galatským 1,15) a Jan Křtitel **naplněn Duchem Svatým** (Lukáš 1,15).
„Kdo může učiniti němého, nebo hluchého, vidoucího, nebo slepého? Zdali ne já Hospodin?“ (2. Mojžíšova 4,11) Nemůžeme pochopit Boží moudrost. On nedělá žádné chyby, ani tehdy ne, když je děťátko postiženo nějakou nemocí.
Ohledně slepého od narození se učedníci tázali: „Mistře, kdo zhřešil, tento nebo jeho rodiče, že se slepý narodil?“ Z odpovědi Pána je jasné, že se nejednalo o soud jako následek hříchu, jak to lidé někdy předpokládají, „ale aby zjevení byli skutkové Boží na něm,“ takže se uzdravený nakonec oddává Pánu a klaní se před Ním (Jan 9,2-3.38).
2. Není vůle nebeského Otce, aby jeden z těchto maličkých byl ztracen. Proto přišel Syn člověka, aby zachránil ztracené (Matouš 18,14.11). Naproti tomu dospělé musí Pán Ježíš **hledat** a spasit (Lukáš 19,10).
3. Blaho dětí Bohu velice leží na srdci (5. Mojžíšova 4,40; 5,29).
4. Děti nemají žádným způsobem utrpět újmu. Na tom, co bylo zjeveno od Boha, měly podíl i ony (5. Mojžíšova 29,29). Před Bohem bylo dobře libé, aby bylo zjeveno nemluvnátkům poznání nebeského Otce a to, že se Kristus stal člověkem. Moudrým a rozumným to zůstalo skryto kvůli tomu, že zavrhlí Pána Ježíše (Matouš 11,25-26).

5. Kdo pohrdá jedním z maličkých, nebo pohoršuje takové děti, které věří v Pána, toho postihne soud. Kdo je ale přijímá ve jménu Ježíše, ten přijímá samotného Pána Ježíše (Matouš 18,1-14).

Děti a cesty Boží vlády

Izraelský lid na poušti byl neposlušný a nedůvěřoval svému Bohu. Víc poslouchali slova zvědů. Proto muselo celé to pokolení zemřít na poušti. Naproti tomu jejich malé děti mohly o 38 let později vejít do zaslíbené země (5. Mojžíšova 1,39). Ale lid dále jednal zkaženým způsobem, zavrhl poznání a zapomněl na zákon svého Boha. Proto Bůh v pozdějších dobách zostří soud a zapomene na jejich děti (Ozeáš 4,6). Soud postihne mladé a staré (Lukáš 19,44).

Ale děti budou jednou v budoucnu vidět obnovení království Krista a zaujmou v něm své místo. „*Budou žít se svými dětmi a navrátí se.*“ – „*I jejich synové vidouce to, rozveselí se, a zpléše srdce jejich v Hospodinu*“ (Zachariáš 10,9.7). V tisíciletém království budou ulice města Jeruzaléma plné chlapců a děvčat, hrajících si na jeho ulicích (Zachariáš 8,5). Nebudou jako jejich otcové „*pokolení vzpurné a protivné*“ (Žalm 78,8). Takovou budoucí změnu si vůbec ani neumíme představit. Všechny jejich děti budou učeny od Hospodina a budou mít hojnost pokoje (Izaiáš 54,13; srovnej s Joelem 2,28-29). S úžasem obdivujeme již nyní budoucí Boží cesty s dětmi.

Napomenutí dětem

Obsahují dvě hesla: „poslouchat“ a „ctít“. Následkem poslušnosti rodičů je na jedné straně blaho dětí a na druhé straně to, že je to dobře libé Pánu. Poslušnost **v Pánu** je spojena s příkazem ctít otce a matku. Tento příkaz obsahuje zaslíbení ve prospěch dětí (Efezským 6,1-3).

Poslouchat **ve všem** se dobře líbí Pánu (Kolossenským 3,20). Toto nenechává vůči nařízením rodičů žádný otevřený prostor pro svévoli dítěte.

„Syn má **ctít** otce“ (Malachiáš 1,6; srovnej s 2. Mojžíšovou 20,12; 5. Mojžíšovou 5,16; Ev. Matouše 15,4-5).

Ve 3. Mojžíšově 19,3 Bůh přikázal izraelskému lidu, že každý **se má bát** své matky a svého otce. Zde se nejedná, jak jsme již dříve poznamenali ve spojení s Efezským 5,33, o strach, ale o uznání autority rodičů.

Nejkrásnějším příkladem je Pán Ježíš: Byl poddán svým rodičům (Lukáš 2,51).

Jak dlouho má dítě poslouchat své rodiče? Ester již byla královnou, když činila, „*rozkázání Mardocheovo, jako když chována byla u něho*“ (Ester 2,20). Její příběh zřetelně ukazuje, že nebyla bez vůle. Později nasadila vlastní život, aby zachránila svůj lid před záhubou.

S plnoletostí nekončí poddanost pod autoritu rodičů. Bohabojní synové a dcery, kteří už se stali samostatnými, se rádi budou ptát na radu rodičů. Po sňatku, převezme muž, jak jsme to již viděli, zodpovědnost jako hlava rodiny. Jeden z dnešních znaků mravního úpadku, jakož i odpadlého křesťanstva podle jména, je neposlušnost vůči rodičům (Římanům 1,30; 2. Timoteovi 3,2).

Takové příklady neposlušnosti nalézáme už ve Starém a Novém zákoně:

1. Nezkrotný, vzpurný syn setrval – přes kárání od svých rodičů – v neposlušnosti. S jakou bolestí ho museli rodiče přivést před starší toho místa, aby na něm byl vykonán trestní rozsudek k odstrašení jiných (5. Mojžíšova 21,18-21).
2. Jeden otec přikázal svým oběma synům, aby pracovali na jeho vinici. Jeden řekl: „*Jdu, pane,*“ ale nešel (Matouš 21,30). Dobré předsevzetí ještě není poslušnost.

Chování dětí při výchově

Kolik moudrosti je potřeba, aby každé dítě bylo vychováváno, jak to odpovídá jeho schopnostem!

Bude dítě přijímat poučení rodičů (viz Přísloví 1,8; 4,1; 6,20), nebo jejich varování bude pouštět do větru? Blaze mu, když se včas naučí poslouchat. Když ale zavrhne jejich poučování, pak nastoupí, jak jsme už viděli, na místo napomenutí kázeň, podobně jako to dělá Bůh u Svých dětí: „*Synů můj, nepohrdej kázní Páně, aniž sobě stýskej, když od něho trestán býváš; neboť koho miluje Pán, toho tresce*“ (Židům 12,5-6). Tento citát z Přísloví 3,11-12 se vztahuje na božské zásady při výchově těch Jeho, zároveň však uvádí jako příklad otce, který trestá svého syna, ve kterém má zalíbení.

Jak reaguje dítě na výchovu?

Boží slovo uvádí různé účinky:

1. Zavrhování kázně nebo pohrdání kázní (Židům 12,5) znamená odmítání nebo smíření se s nevyhnutelným údělem (fatalismus), aniž by se tomu takové dítě podvolilo i svým srdci.
2. Také skleslost nebo malomyslnost mohou být důsledkem kázně. Dítě přitom zemdlívá, ochabuje (Židům 12,5).
3. Pocvičení (Židům 12,11) jako následek kázně působí v srdci pokoru (srovnej s Žalmem 119,67.71.75). Kázeň je pro přítomnou dobu předmětem smutku.
4. Ovoce (Židům 12,11) pro Pána má být výsledkem výchovy.

Kéž Pán daruje věřícím rodičům mnoho milosti a moudrosti pro tento těžký úkol.

Ohled na rodiče

To není jen otázka slušného chování a dobrých mravů.

Bůh nedovolil Izraelitům, aby z ptačího hnízda vzali zároveň matku i mláďata. Matku museli každopádně nechat odletět (5. Mojžíšova 22,6-7). Kůzle nesmělo být vařeno v mléce své matky (2. Mojžíšova 23,19; 34,26; 5. Mojžíšova 14,21).

Pán vyhověl této důležité zásadě ohledu, když dal vzkříšeného mládence z Naim jeho matce. Nevyzval ho: „Následuj mne,“ ale chápal pocity a potřeby matky (Lukáš 7,11-15).

Na kříži řekl Svě matce: „Ženo, aj, syn tvůj,“ a učedníku Janovi: „Aj, matka tvá“ (Jan 19,26-27). Staral se o ni dokonce i během Svých těžkých utrpení na kříži. Jaký dokonalý ohled to byl vůči Jeho matce!

Ale jaká nevděčnost dětí vůči jejich zestárlým rodičům zaznívá ze slov proroka: „Žádný ji nevedl ze všech synů, které porodila, a žádný ji neujal za ruku její ze všech synů, které vychovala“ (Izaiáš 51,18). Je povinnost dětí nebo vnoučat, aby hmotně podporovaly svou ovdovělou maminku nebo babičku. Péče o staré lidi, která je v mnoha zemích daná zákonem, nezprošťuje děti nebo vnoučata jejich vlastní zodpovědnosti (1. Timoteovi 5,4, srovnej s Markem 7,10-13).

Ale rodiče nesmějí u dítěte zaujmout místo, které náleží Pánu Ježíši. „Kdo miluje otce nebo matku více nežli mne, není mne hoden“ (Matouš 10,37). Pán potom popisuje i podmínky učednictví: „Jde-li kdo ke mně, a nemá-li

v nenávisti otce svého, i mateře, i ženy, i dětí, i bratrů, i sester, ano i té duše své, nemůže býti mým učedníkem“ (Lukáš 14,26). Přitom se nejedná o pocity nenávisti k členům rodiny, ani o nějaký volný průchod pro děti, aby se zdráhaly poslouchat své rodiče. Nenávistí je zde míněno to, že nedbáme na členy rodiny, **když nám brání poslouchat Pána**. Pro děti platí stejná zásada jako pro rodiče. První místo patří Pánu Ježíši.

Již dříve jsme se zmínili o příkladu synů Chóre, kteří nezahynuli se svým otcem, protože dali přednost Boží výzvě před přirozenými příbuzenskými vztahy (4. Mojžíšova 26,11).

Někdo chtěl následovat Pána Ježíše, ale nejdřív se rozloučit s těmi, kteří byli v jeho domě. Na to Pán odpověděl: „*Žádný, kdož vztáhne ruku svou k pluhu, ohlížel by se nazpět, není způsobilý ke království Božímu*“ (Lukáš 9,61-62). Podobně vyjádřil Elizeus, když byl povolán být prorokem, své přání, políbit svého otce a svou matku. Ale později následoval Eliáše a sloužil mu (1. Královská 19,20-21). V obou případech musely ohledy k členům rodiny ustoupit do pozadí za zájmy Pána a Jeho díla.

Synové Lévi nebrali žádný ohled na svou rodinu, když se postavili na Boží stranu a museli vykonat soud nad lidem, který udělal zlaté tele (2. Mojžíšova 32,26-27; 5. Mojžíšova 33,9).

Trestuhodné postoje vůči rodičům

„Zlořečený buď, kdo pohrdá svým otcem nebo svou matkou“ (5. Mojžíšova 27,16 – přel.)!

„Oko, které se posmívá otci, a pohrdá poslušenstvím matky, vyklobají krkavci potoční, aneb snědí je orličata“ (Příslaví 30,17).

„Syn, který hanbu a lehkost činí, hubí otce a zahání matku“ (Příslaví 19,26).

„Kdo loupí otce svého a matku svou a říká, že to není žádný hřích, tovaryš jest vražedníka“ (Příslaví 28,24).

„Kdo zlořečí otci svému nebo matce své, zhasne svíce jeho v temných mrákotách“ (Příslaví 20,20; srovnej s 2. Mojžíšovou 21,17).

Kdo dělá rodičům výčitky: Proč plodíš? Proč rodíš?, takový nezůstane bez trestu. Bůh převezme zodpovědnost na místě rodičů a vyslovuje: „*Běda*“ (Izaiáš 45,10).

V každém případě Bůh zakročí ve prospěch rodičů.

Generační problém z pohledu dorůstající mládeže

Pavel nám dává návod k jeho řešení, když píše o Timoteovi: „že jako syn s otcem, **se mnou** přísluhoval v evangeliu“ (Ep. Filipenským 2,22). Tím chce říci: Společně, ne proti sobě nebo vedle sebe. „Zeptej se otce svého“ (5. Mojžíšova 32,7), místo abys mu dělal výčitky nebo o něm s druhými mluvil pohrdlivě. Otevřený, čestný rozhovor s rodiči odkládá z cesty mnoho překážek a nedorozumění. Roboám dal přednost tomu, aby své problémy prohodil se stejně starými a aby poslechl jejich radu, což mu přineslo jen škodu (1. Královská 12,6-11.16-19).

Jak mnoho mohou pomoci i mladí při řešení tohoto problému.

*„Poslouchej otce svého, který tě zplodil, aniž pohrdej matkou svou, když ze-
stárne“ (Příslaví 23,22).*

Slovo na závěr

Dospěli jsme ke konci našeho tématu „Boží slovo k otázkám před manželstvím a v manželství a k zásadám křesťanské rodiny“. Jsem si vědom toho, že mnoho otázek zůstalo nezodpovězených, přesto však doufám, že určitý počet čtenářů v této široké a důležité oblasti obdržel odpověď prostřednictvím Písma svatého.

Dorůstající mládež, manželé, otcové, matky a děti každého stáří naleznou v každé době v modlitbě a při čtení Bible u Pána Ježíše pomoc pro své problémy, které jim snad často připadají neřešitelné.

Pán řekl Pavlovi: „*Moje milost ti stačí...*“ (2. Korintským 12,9 – přel.).

